

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

20.01.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ **Позиция на АИКБ по Документа за консултации с европейските социални партньори за предприемането на възможни действия на европейско равнище, за да се отговори на предизвикателствата, свързани със справедливи минимални работни заплати**

Дискусията, по повод на това как да бъде определяна минималната работна заплата и доколко тя е справедлива в България, има дълга история, но сега тя се активизира с публикуването тази седмица от Комисията документ за консултации. АИКБ подчертава, че **консултацията не цели нито едно от изброените по-долу действия**, тъй като те са прерогатив единствено на държавите-членки. Всяко потенциално действие от страна на ЕК в тези области би било обжалвано легитимно в Европейския съд. Комисията НЕ цели:

- Директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите – членки на ЕС;
- Установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ;
- Определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите - членки;
- Въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се договаря предимно посредством колективни преговори^[1].

АИКБ намира много от цитираните от Комисията основания за започването на процеса на консултации за неоснователни и непропорционални. Например, основният мотив, свързан с нарастването на относителния дял на ниско платените работници – от 16.7 % през 2006 г. до 17.2 % през 2014 г. и на работещите бедни – от 8.1 % през 2005 г. до 9.6 % през 2018 г. АИКБ счита, че нито размерът (под 10–18 %), нито ръстът (под 1 пр. пункта за 12-13 години), на тези относителни дялове, оправдават подобна мащабна законодателна инициатива, която изисква сериозни административни и експертни ресурси от Комисията, държавите – членки и социалните партньори.

В България минималната работна заплата отдавна е закрепена в законодателството и има добре установени практики на социален диалог. **Документът на ЕК поставя България сред отличниците в областта на справедливото определяне на минималната работна заплата по всички изследвани критерии.** Нещо повече, ако прокламираната цел на Европейската комисия брутната минимална работна заплата да достигне навсякъде в страните – членки 60 % от брутната медианна^[2] заплата придобие задължителен характер, в България изглежда **ще се наложи не да се увеличи, а да се намали размера на минималната работна заплата. За 2019 г. например, 60% от медианната брутна заплата е около 525 лева, а МРЗ беше 560 лева.** АИКБ не цели такова намаление, а договаряне на МРЗ между социалните партньори.

За да допринесе за обективността на дебата АИКБ припомня, че точно в страните, където няма регламентирана минимална работна заплата, **средно претеглената средна месечна работна заплата е по-висока, а безработицата е по-ниска.** Причината за това е, че в тези страни работната заплата се договаря (както и други важни параметри в индустриалните отношения) между социалните партньори – най-често на ниво отрасъл, бранш или икономическа дейност. По този начин работната заплата се определя много по-прецизно и много по-адекватно на икономическата реалност, като се отчитат както интересите на двете страни (работодатели и работници), но и спецификата на съответните отрасли, браншове и икономически дейности. Представители на тези страни – председателят на Шведската конфедерация на професионалните работници, както и министърът на труда на Дания, вече се обявиха категорично против предприемането на всякакви действия от страна на Европейската комисия, които да засягат определянето на минимални работни заплати.

Държавите, където няма нормативно закрепена минимална месечна работна заплата, са: Австрия, Кипър, Германия, Дания, Финландия, Ирландия, Италия, Малта, Швеция и Обединеното кралство. В тях, по данни от 2016 – 2017 г., средно претеглената средна месечна работна заплата е с 66 % по-висока, а безработицата е с 40 % по-ниска, отколкото в страните, където има регламентирана минимална месечна работна заплата. Средната работна заплата е реален икономически показател, която говори за състоянието на пазара на труда, а не абстракция и политически инструмент като нормативно определяната минимална работна заплата.

Твърдението, че в повечето държави в ЕС има регламентирана минимална месечна работна заплата е подвеждащо. Разликата по брой заети е едва 5,5 % – броят на заетите в страни, които нямат регламентирана задължителна МРЗ, е 119 млн. души, а в страните, където има – 125,5 млн. души.

На основа на горепосочените факти, АИКБ подчертава, че в страните, където има много добре функциониращи системи за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и съответно на ниво отрасъл, бранш или сектор (в зависимост от това кой термин предпочитаме), това се отразява по най-благоприятен начин на развитието на икономиката, а от там и на нивото на безработицата и на средната работна заплата. Липсата на регламентирана МРЗ също е следствие на съществуването на много добре работеща система за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и на отраслово ниво.

Асоциацията на индустриалния капитал в България категорично ще настоява в своята работа при формирането на позиция на наднационалната, представителна пред Европейската комисия работодателска организация, в която членува – СЕЕР, за остро противопоставяне срещу каквато и да е намеса на Европейската комисия в процеса на определяне на работните заплати в държавите от Европейския съюз. АИКБ ще застъпва тезата, че свободното колективно договаряне на минималната заплата на нива отрасъл и икономическа дейност е най-добрият механизъм за нейното справедливо определяне, като припомня постоянно многобройните злокачествени дефекти на нормативно закрепената минимална месечна работна заплата, които всяка година идентифицира, описва и довежда до знанието на правителството и Народното събрание.

АИКБ настоява добрите практики в политиката по доходите да бъдат защитени и запазени. Настоява тези практики да бъдат прилагани и доразвивани и в България, а не да бъдат унищожени в целия Европейски съюз.

За повече информация, факти и аргументи, вижте [приложението](#).

---

[1] Brussels, 14.1.2020, C(2020) 83 final, CONSULTATION DOCUMENT, First phase consultation of Social Partners under Article 154 TFEU on a possible action, addressing the challenges related to fair minimum wages, стр. 2.

[2] У нас често се бърка медианната със средната работна заплата, а медианната заплата в България е около 70% от средната.

✓ Нов срок за кандидатстване в Наградите за отговорен бизнес 2019

Компаниите могат да подават КСО проекти до 31 януари

Поради повишения интерес в последните дни крайният срок за кандидатстване в Наградите за отговорен бизнес 2019 се удължава до 31 януари. Подаването на проекти е безплатно и се извършва на сайта на Форума [тук](#). Компании от всички сектори могат да кандидатстват с най-добрите си инициативи в полза на хората, природата и разнообразни обществени

каузи и да получат признанието, което заслужават.

Бизнес конкурсът се организира от БФБЛ за 17-а поредна година и ще отличи социалните ангажименти на компаниите в следните шест категории – „Инвеститор в обществото“, „Инвеститор в знанието“, „Инвеститор в околната среда“, „Инвеститор в човешкия капитал“, „Маркетинг, свързан с кауза“ и „Най-добра социална политика на МСП“.

Класираните на първите три места в екологичната категория получават възможност да представят проектите си и на международно ниво – БФБЛ ще ги номинира за участие в Европейските бизнес награди

за околна среда, на които е координатор за България. Всички подадени кандидатури във всички категории се състезават и за специалната награда Engage за принос на служителите към кауза или инициатива на компанията.

Проектите ще бъдат оценени от независимо жури от признати експерти в различни области, а победителите ще бъдат обявени по време на официална гала церемония през февруари 2020 г. в София. Всички номинации ще бъдат представени както по време на церемонията, така и в специалната онлайн [КСО платформа](#) на БФБЛ.

Годишните награди за отговорен бизнес – най-престижните национални отличия в областта на социалната отговорност и устойчивото развитие, имат за цел да популяризират усилията на бизнеса в подкрепа на каузи като образование, здравеопазване, екология, развитие на талантите и на местните общности. Целта на БФБЛ е да насърчи и популяризира приноса на частния сектор към създаването на по-справедливо общество и по-устойчиво бъдеще и с това да направи страната ни добро място за инвестиции, работа и живот.

За повече информация: www.bblf.bg.

За Годишните награди за отговорен бизнес

Годишните награди за отговорен бизнес на БФБЛ са учредени през 2003 г. Целта им е да популяризират дейностите на компаниите с най-сериозен принос към корпоративната социална отговорност в България и да мотивират останалите фирми да развиват активна социална политика. За още информация: www.bblf.bg и в социалните мрежи с #BBLFAwards2018, #отговоренбизнес.

За БФБЛ

БФБЛ е лидерски форум от организации със споделени ценности, чиято мисия е да създават стойност за обществото по отговорен, прозрачен и етичен начин. Те приобщават ключови лидери от политиката, бизнеса, дипломатията, неправителствения сектор и медиите, за да трансформират заедно обществото. Визията на Форума е България да стане желано място за инвестиции, работа и живот.

Economic.bg

✓ Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ): БЕХ се държи неадекватно на пазара на електроенергия

Единният механизъм за определяне на минималните заплати в ЕС няма как да проработи

Васил Велев е изпълнителен директор на „Стара Планина Холд“ АД и председател на Управителния съвет (УС) на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ). С него разговаряме по най-актуалните теми, засягащи бизнес и

икономическия живот в страната – проблемите в енергетиката, пазарът на труда, „зелената сделка“ на ЕС, фалшивите болнични и т.н.

- *Г-н Велев, напоследък много активно се обсъжда темата за еднакви правила в отделните страни членки на ЕС за изчисляване на минималните работни заплати. Заговори се за едва ли не въвеждане на „единна минимална европейска заплата“. Каква е позицията на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) по темата?*

- Позицията ни е, че по този въпрос трябва да се стремим към тези държави, които най-общо казано реагираха против това намерение на Европейската комисия (ЕК) и на дискусиата около него. Това са страните, в които няма единна национална месечна минимална заплата. Това са скандинавските страни, но не само. На такова мнение са също Австрия и Италия. И така всъщност в 10 държави, а не само в 6, няма месечна национална минимална заплата. Има няколко страни, в които има единна минимална часова ставка, но няма единна месечна минимална заплата – това са различни неща и у нас ги бъркат.

Някои казват, че като се умножи минималната часова ставка, се получава единната месечна минимална заплата. Това не е правилно, тъй като никой не е длъжен непременно да работи 40 часа седмично и 21 дни месечно. Даден човек може да не работи 160 часа (приблизително 20 дни по 8 часа), а примерно 111 или 98 часа. И сумата, която ще получи накрая даденият човек за отработените часове, няма да е единна месечна минимална заплата.

Нашият Институт за устойчиво икономическо развитие въз основа на официални данни установи следния факт - в страните, които в момента най-остро възразяват срещу тези първи стъпки на ЕК, средната работна заплата е с 66% по-висока, отколкото в страните, в които има установена единна минимална месечна работна заплата. Тоест там, където няма единна заплата, са с 66% по-високи доходите. Освен това, според крива, правена от проф. Стив Ханке, в страните, където няма установена единна месечна минимална заплата, безработицата е с 40% по-ниска.

Тоест, ЕК какво цели – България и други страни да станат като тези, които имат 66% по-високи доходи и 40% по-ниска безработица, или пък те да станат като нас? Очевидно е, че ние трябва да се стремим добрите практики на тези страни да се възприемат в повече други държави.

Другият мит, който битуваше, е как от Брюксел ще се определи равнището на минималната работна заплата. В документа за консултациите на ЕК до социалните партньори ясно се казва, че не се цели това. То е и ясно, че няма как при толкова различна производителност, икономики, брутен вътрешен продукт на глава от населението да има еднаква минимална работна заплата за цял ЕС. И не само, че не се цели постигане на еднаква минимална заплата, но и не се цели уеднаквяване на механизма, по който се определя МРЗ. Това е изрично посочено в документа от ЕК.

И това е правилно, ако обърнем внимание на нееднократно прокламираната от ЕК цел минималната заплата да е около 60% от медианната заплата (медианната е заплата, която получава човека в средата – под него, с по-ниски заплати и над, с по-високи заплати има равен брой хора; медианната заплата е по-ниска от средната за страната). В България този резултат е дори надвишен – нашата минимална заплата е 62% от медианната, според Евростат и Европейската комисия.

- *Това означава ли, че у нас минималната заплата трябва да се понижи?*

- Ако имаше единен механизъм, единни правила, би следвало минималната заплата в България да се понижи, докато очакванията на хората са за обратното.

Това само илюстрира колко несъстоятелно е изобщо това да се търси и очаква, че ЕК, работодатели и синдикати на европейско равнище могат да постигнат съгласие за единни правила за цяла Европа – единни ставки, единни механизми. Както стана ясно, те при добрите примери са различни в границите на една и съща страна за различните икономически дейности, а какво остава да са еднакви за всички страни в цяла Европа.

Затова нашата позиция е неизменна от много време насам – минималните работни заплати да се договарят между работодателите и синдикатите. Ако те са постигнали съгласие кое е най-адекватното равнище на минималната заплата, кои са политиките в Брюксел, че да им кажат, че това не е правилно? Техните договори са много по-обективни от всякакви псевдонаучни търсения и изчисления.

- *Доколкото разбирам, за момента основните притеснения идват от скандинавските страни. Все пак компаниите, членуващи в АИКБ, изразяват ли някакви опасения относно идеята на ЕК и как тя ще се отрази на българската бизнес среда като цяло?*

- Както казах, според оценката на ЕК ние всъщност сме сред отличниците и едва ли не трябва да си понижим минималната заплата, което, разбира се, Комисията едва ли ще го поиска. Според мен на първо място няма да се стигне до съгласие като цяло, както не се е стигало вече години наред. Освен това, според самия договор за функционирането на ЕС пазарът на труда и равнището на доходите са прерогативи на страните членки, а не на ЕК. Но да се върнем пак към България. Ние имаме 100% покритие. Установената с постановление на Министерския съвет месечна минимална работна заплата важи за всички, по този критерий сме отличници. Другият критерий също го изпълняваме – имаме консултации между работодателските и синдикалните организации, макар и много често те да се провеждат чисто формално. Темпът на нарастване на минималната заплата се определя в средносрочната бюджетна прогноза и всъщност тези консултации са формални – те се провеждат, за да се потвърди нещо, което е предварително известно. От тази гледна точка, ако административното повишение на МРЗ продължи (срещу което ние се борим), въпросните консултации ще продължават да бъдат безсмислена загуба на време, но така или иначе има такъв механизъм за консултиране, отговаряме на този критерий.

За адекватността на минималната заплата сме шампиони. Над мечтаната цел сме. Ние сме сред първите три страни членки в ЕС по най-висока минимална работна заплата, отнесена към медианната.

Единственият критерий, от общо четирите необходими, по който не отговаряме напълно, е наличието на прозрачен механизъм за определянето на минималната заплата. Досега не сме създали такъв механизъм. България е ратифицирала Конвенция 131 на Международната организация на труда (МОТ) за МРЗ, и има определен напредък по пътя към създаването на въпросния механизъм. Но писан механизъм, който да е приет от социалните партньори в Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС), все още няма.

Така че това обсъждане, инициирано от ЕК, няма да доведе до никакви промени в страната, защото на нас ЕК и досега ни препоръчва да въведем прозрачен механизъм за определянето на МРЗ, но ние така или иначе не сме го изпълнили. А другите цели сме ги постигнали, че и задминали.

- *От скорошно интервю с Вас и с председателя на Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ) Пламен Димитров разбрах, че всъщност се обсъждат два механизма за уеднаквяване на калкулирането на МРЗ в ЕС – единият е да е 60% от медианната заплата, а другият е да се определи една потребителска кошница и МРЗ да е някакъв процент от стойността на тази кошница. При бъдещо продължаване на консултациите с ЕК каква според Вас трябва да бъде позицията на България, кой от двата варианта е по-справедлив?*

- По-справедливият избор е минималната заплата да бъде процент от медианната. Защото ако в другия случай (с потребителската кошница) се окаже, че въпросният процент надхвърля размера на средната заплата, то какво би могло да се направи?

Справедливата заплата е тази, която се изработва. Не може заплатата да се подарява на една група хора, вземайки се от друга група хора. Всеки може да прави подаръци със свои пари, но да вземе от високопроизводителните работници и да даде на нископроизводителните, очевидно не е справедливо. Справедливата заплата е изработената заплата, това не е социална помощ. Когато доходите или имуществото на дадено лице или семейство са недостатъчни за нормално съществуване, то за такива случаи си има социални помощи, социално подпомагане и те не трябва да се бъркат с минималната заплата.

- *Споменахте проблема, че правителството продължава административно да повишава минималната работна заплата и на пръв поглед ефектът от това е положителен – както за доходите на домакинствата, така и за нивото на безработицата. Как обаче се отразява на бизнеса?*

- Не може да се каже, че има причинно-следствена връзка между ръста на минималната заплата и спада на безработицата. Обратното е – през годините, когато изобщо има безработица, и в областите, където средната заплата е по-ниска, всъщност при ръст на минималната работна заплата се увеличава безработицата, защото хората с ниска квалификация и съответно ниска производителност по-трудно си намират работа. Но ние от много отдавна не говорим за безработица, просто в България безработица няма, а има огромен, чудовищен недостиг на работна ръка – както на висококвалифицирани кадри, така и на нискоквалифицирани – и не е проблем за човек в днешно време да си намери работа, ако търси. Забележете обаче колко много хора плащат данък върху доходи, равняващи се на минималната работна заплата или по ниски, техният дял е недопустимо голям. Безработицата не се увеличава, защото има крещящ недостиг на хора, но е масова практика в някои сектори да се назначават хора на половин или на три четвърти работен ден заради прекалено високата минимална заплата. Тоест това е някакво проявление на сивия сектор. За секторите, където производителността е по-ниска и където работодатели и синдикати биха договорили по-ниски равнища, би се избегнал този сив сектор. И обратното – даваме най-често ИТ-сектора за пример – там средната заплата е над 3000 лв. Но минималната е същата, докато иначе за този сектор би могла да бъде договорена по-висока минимална заплата.

- *Имах предвид, че поне на пръв поглед би трябвало компаниите да стават по-привлекателни за работниците, но доколкото разбирам по-осезаеми са негативите, свързани административното повишение на МРЗ – принуждават се да наемат хора на по-малко часове или пък да съкращават броя на служителите?*

- Аз не мога да говоря от първо лице по този въпрос, защото ние (компаниите от АИКБ) не правим така, но това показва статистиката, както и нашите социологически изследвания. В някои сектори има голям брой лица, които са наети на половин работен ден, три четвърти работен ден, а всъщност трудно може да повярваме, че всички те работят половин работен ден или три четвърти от него.

- *Има ли някакви конкретни действия от страна на българското правителство към вашата идея за МРЗ по сектори и отпадане на минималните прагове?*

- Има конкретни стъпки дотолкова, доколкото ние знаем и за догодина каква ще е минималната работна заплата, много ще се изненадаме, ако тя не е 650 лв. Тя е определена в средносрочната бюджетна програма още преди две години. Тоест ние сега полагаме усилия да направим така, че минималната заплата за 2022 г. да се договаря между работодатели и синдикати. По принцип имаме съгласие със синдикатите за това. Имаме и съгласие и да се договарят минимални заплати по икономически дейности, като синдикатите настояват да има единна за цялата страна минимална заплата, а другите минимални заплати по дейности да са по-високи от нея. Докато нашата позиция е, че работодателите и синдикатите трябва да бъдат оставени да договарят по икономически дейности минималните заплати и ако има единна такава, тя да е за тези дейности, където няма споразумение. И тази единна МРЗ пак може да се определя чрез преговори на национално, а не на браншово равнище.

Ако започнат да се договарят различни минимални работни заплати по икономически дейности, със синдикатите имаме принципно съгласие да отпаднат минималните осигурителни прагове. По този въпрос имаме една идея, за която ние настояваме да е препоръчителна, а синдикатите – да е задължителна. Въпросната идея е да има и минимална работна заплата за висококвалифицирани работници, която да е по-висока от МРЗ за нискоквалифицираните работници. Съответно да има и отделна МРЗ за специалисти, т.е. общо три нива на минимални заплати.

Обръщам внимание, че в момента категориите персонал, по които все още има минимални осигурителни прагове, са 9. Същевременно икономическите дейности са 88. Ние смятаме, че икономическите дейности може да се групират в по-малък брой сектори, а категориите персонал да се групират в 3.

- *Наскоро Вие заявихте в интервю, че в енергетиката „има триглав змей“ – Българският енергиен холдинг (БЕХ), фирми, свързани от медиите с бизнесмена Христо Ковачки, и „американските централни“, заради които цената на тока за индустрията в България е сред най-високите. Работодателите от юли 2019 г. алармират за проблемите в сектора, като заради вас оставка подаде директорът на Националната електрическа компания (НЕК). Към днешна дата защо проблемите продължават да съществуват?*

- От една страна причината е голяма концентрация в държавната енергетика. Всъщност ние имаме пазарна концентрация, която е обективна – на производителите АЕЦ „Козлодуй“, ТЕЦ „Марица Изток“ 2, ВЕЦ-овете на НЕК. Всички те са под шапката на БЕХ, която пък не управлява добре предлагането. Ние нямаме физически дефицит на електроенергия, а се създава изкуствено търговски дефицит и цената расте. От това се възползват определени пазарни играчи.

Преди да разкажа за действията на пазарните играчи първо искам да подчертая, че пазарът на електроенергия „Ден напред“ е референтният, най-представителният, пазар на електроенергия. Такива не са нито пазарът „В рамките на деня“, нито са дългосрочните договори. Най-много енергия се търгува на пазара „Ден напред“ и цената на тока на този пазар е определящата. Това е цената, която гледат ЕК, Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), както и търговците на електроенергия. И като се сключва договор с дадено предприятие, търговците заявяват, че ще му доставят електроенергия при цена „ден напред“ заедно с търговската надбавка. Тоест по тази цена се доставя ток на индустрията и всякакви приказки, че пазарът „ден напред“ е дребен и незначителен са проява на неразбиране и некомпетентност.

Българският пазар „Ден напред“ обаче не е добре свързан с околните държави. Очакваме в края на тази година да се получи свързаност и да може да се купува електроенергия от всички части на Европа, включително от Германия. В момента обаче сме изолирани, нямаме добра свързаност дори с Румъния. Работата на енергийните борси в Румъния и Унгария е дефазирана с един час спрямо България. Борсите в Европа отвъд Румъния и Унгария пък работят в трети вид синхрон.

Тази несвързаност на българския пазар го прави малък и позволява на БЕХ и на групата фирми, които медиите свързват с Христо Ковачки, да го манипулират. Тази група фирми се възползват от тази ситуация. БЕХ от своя страна, вместо да увеличи предлагането на електроенергия, за да постигне разумно ниво на цените, не се държи адекватно на пазара и прави обратното.

За ТЕЦ „Марица Изток 2“ КЕВР е изчислил, че 94 лв. ѝ покриват променливите разходи, което означава, че при всяка цена над тази сума този ТЕЦ си намалява загубите. Тоест при тези постоянни разходи, които и без това се правят, ако продава над 94 лв. за мегаватчас, част от разходите ще се покрият от продажбите над тази сума.

А у нас имаме дни, в които цената на електроенергията е далеч над 135 лв. – цената, при която ТЕЦ „Марица Изток 2“ би си покривала и променливите, и постоянните разходи, че и ще печели. Има часове, в които цената на мегаватчас достига и дори превишава 200 лв. И въпреки това този ТЕЦ работи на половин, дори на една трета, от общата си мощност. Тоест той има свободни мощности, които ако работеха, хем биха нормализирали цената на пазара, хем ТЕЦ-ът би постигал положителни финансови резултати. И въпреки това такова нещо не се случва. И тук ние започваме да ставаме подозрителни защо не се прави. За да се осигури възможност на тези, които манипулират пазара, да продават скъпо ли? Ако е така, то това е абсолютно безобразие, защото българската индустрия е ориентирана към износ. На международните пазари нашите предприятия се състезават с наши конкуренти, които доставят електроенергия на много по-ниски цени. Ако пък се фокусираме върху американските централи (ТЕЦ „Марица Изток“ 1 и 3), се вижда нещо повече – България им продава на тях електроенергия на цени, по-ниски, отколкото купуваме ние, потребителите в страната. Причината е, че към цената на електроенергията, която се доставя в страната, се добавя данък „Задължение към обществото“, който се е изродил в „Задължение към американските централи“. Това задължение е в размер на 10.70 евро на мегаватчас, като то се плаща само от българските потребители. Чуждестранните клиенти на български ток не го плащат.

Но това е някакъв вид „екстра“. И без тези 10.70 евро за първите вече три седмици на тази година сме с най-висока цена на електроенергията. Затова тази година ние вече станахме нетен вносител на електроенергия. По-рано цените бяха по-ниски и България изнасяше над 15% от произведения си ток към други страни. А днес, енергията за износ, освободена за разлика от тази за вътрешния пазар от надбавките за „американските централи“ пак е с по-високи и не можем да изнасяме ток, защото никой не иска да купува при тези цени. Дори обратното – ние внасяме по-евтин ток. За нормализирането на цените на електроенергията пречи недостатъчната свързаност на българския енергиен пазар, която би ни позволила да внасяме още повече евтин ток и да балансираме цените.

- *В ситуацията, която описвате, по-голямо свързване на българската енергийна мрежа към международната определено би помогнало. Но ще реши ли това проблемите с високите цени на тока, ако държавата продължи да подкрепя негласно картелите на други фирми, както и ако продължи да се плаща държавна помощ на „американските централи“? Не трябва ли държавата да предприеме някакви мерки за нормализиране на ситуацията на пазара с ток още преди постигането на по-голяма свързаност с другите страни?*

- Да, определено имаме забележки към самата държава. Нас ни притеснява, че посочената цел за постигане на свързаност е 15%. Ние трябва да се стремим към много по-голяма свързаност, защото тя дори и сега е по-голяма, но на практика не се използва. Това се нарича осигуряване на капацитети за трансграничен пренос, като теоретично и физически страната ни има такива капацитети, но след като не е осигурено от Електроенергийния системен оператор (ЕСО) използването им, свързаността се понижава.

Тази ниска цел за постигане на свързаност е подозрителна за нас. Следим много внимателно пазара и недоволството на нашите членове е огромно. Предстои ни обсъждане и на по-радикални мерки. Нека си спомним през 2015 г. какви национални протести имаше на работодателските организации, на индустриалните предприятия срещу скока на цената на тока. В момента цената на тока всъщност е много над нивото ѝ след скока през 2015 г. От тогава тя се повишава стъпка по стъпка и ние вече сме обект на синдрома на сварената жаба. Нещата вече са преминали всякакви разумни граници и предстои да предприемем мерки. Вече сме внесли жалба срещу картела и в Европейската комисия, и в българската Комисия за защита на конкуренцията, отправили сме сигнал и до прокуратурата. Няма да престанем да алармираме обществото и да оказваме натиск за решаване на проблема. Ако това не помогне, ще трябва пак да се правят протести, колкото и да не отива на работодателите да се занимават с такива неща.

- *В тази връзка в края на миналата година имаше коментари в публичното пространство, че цените на тока не са се понижали от последните протести и защо бизнесът не протестира повече. На какво се дължеше вашето привидно спокойствие досега, изчакахте какво ще предприеме българската държава и ЕК ли?*

- Алармирахме чрез медиите за тази ненормална ситуация и ако в обозримо време няма успокояване на пазара, ще предприемем действия. Особено когато в началото на февруари предприятията получат фактурите си за януари и тези, които не следят борсата и които не са разбрали какво става, го видят по фактурите си. Тогава очаквам голямо недоволство.
- *По отношение на другата „глава“ – БЕХ. Според Вас какво би могъл да предприеме Холдингът конкретно за подобряване на ситуацията?*
- Конкретно от БЕХ очакваме да управлява по-добре предлагането. Във възможностите на Холдинга е да управлява предлагането с цел постигане на по-разумни цени, конкурентни цени, такива, които да не убиват конкурентоспособността на българската индустрия. Тази свързаност, за която говорим, е част от дейността на Електроенергийния системен оператор (ЕСО), който е под шапката на БЕХ, т.е. свързаността също до голяма степен зависи от БЕХ.

✓ България ще е най-губеща от „зелената сделка“ на ЕС

Отказваме се от идеята първите дни от болничния да не се заплащат

Втора част от интервюто с Васил Велев, председател на АИКБ.

- *От края на миналата година с правителството и синдикатите обсъждате тристранно споразумение, състоящо се от 40 мерки за реформи в редица области, включително пазара на труда, трудовата миграция, енергетиката, демографията и др. Можете ли да коментирате конкретно какви са предложенията и има ли някакви непреодолими разногласия със синдикатите около приемането им?*

- Нека първо обърна внимание на подхода, който предприехме този път. Този път ние всъщност решихме да постигнем съгласие между работодатели и синдикати и тогава заедно да предложим на правителството набор от предложения за реформи, които ние бихме подкрепили. Много дълго време вече, от късната пролет на миналата година до ранната есен, ние водихме преговори със синдикатите, при това на ниво лидери на организациите. Постигнахме съгласие за тези 40 мерки, предоставихме ги на правителството и сега започнаха консултации с него. Ние вече направихме две обсъждания, бързо напредваме, има редица мерки, които са одобрени от всички страни, има и други мерки, по които правителството е предложило редакции, има и трети, по които предстои дебат на секторно равнище. Намеренията са до края на месеца да финализираме предлаганите мерки.

Това ще бъдат мерки за реформи, които синдикати и работодатели ще подкрепят, ще участват в изпълнението им и ще носят солидарна отговорност. Такова споразумение не е нещо ново и непознато в Европа, национални тристранни споразумения се подписват често. В България впрочем също се е случвало. Последното такова беше за пенсионната реформа и то се изпълнява успешно, макар че всички страни бяха по малко недоволни от това, което договориха.

- *По кои теми вече имате постигнато съгласие и мерките засягат ли теми като удължаване на максимално допустимия извънреден труд в България?*

- За необходимите реформи в образованието имаме съгласие. Имаме съгласие и за мерките за подобряване на бизнес средата. Относно извънредния труд – това, за което сме постигнали съгласие със синдикатите и с което не виждам защо правителството да не се съгласи, е че трябва българското законодателство да се приведе в съответствие със съответните конвенции на МОТ и директиви на ЕС, т.е. да изпълняваме международното законодателство, по което сме страна. Оттам насетне обаче започват някои трудности по прилагането на това споразумение, защото то се тълкува по различен начин. Позицията на работодателите е, че ние сме против този текст, останал от далечното минало, че извънредният труд е забранен. Нито конвенцията на МОТ, нито директивите на ЕС, забраняват извънредния труд. Нещо повече – ние в България сме се самоограничили. Тоест у нас работниците полагат извънреден труд по изключение в много малко сфери, което не е адекватно спрямо днешната действителност, особено при наблюдавания недостиг на човешки ресурс.

- *По-рано, когато имаше висока безработица, синдикатите много остро възразяваха на идеята извънредният труд да се разреши. Но сега, когато има недостиг на кадри, ситуацията е различна. Очевидно е, че е по-добре, ако може, да не се полага извънреден труд, защото и за предприятието е по-изгодно да няма извънреден труд, все пак той се заплаща по-скъпо. Но когато се налага, когато и работодател, и работник, са съгласни и искат да се трудят извънредно, то защо някаква трета страна трябва да им пречи?*

- Разбира се, трябва да се спазват безопасните за здравето граници и затова има международни норми за минимална междудневна почивка и минимална междуседмична почивка. Ние в България обаче, освен че имаме ограничение за извънреден труд на дневно, седмично и месечно равнище, имаме и годишно ограничение. Това е абсолютно безсмислено и ненужно и такова ограничение няма в конвенции и директиви.

- *Като говорим за извънреден труд и почивки, знаем, че е много наболял проблемът с хората, които използват болнични листове с цел почивка. Как ще коментирате последните данни, изнесени от социалния министър Деница Сачева, че всъщност най-много болнични около коледните и новогодишните празници са ползвали държавните служители?*

- Макар и да има изключения, индустриалните предприятия по правило работят до последния петък преди Коледа. Това е всяка година, не само тази. Просто българската индустрия е експортно ориентирана и никой в ЕС между Коледа и Нова година в Европа няма да приеме продукцията ни. Така че хората са в планирана платена отпуска, предприятията като цяло се затварят, остават да работят само някои производствени участъци или само някои дежурни работници. Тоест хората използват годишния си отпуск и съответно няма смисъл да си пускат болнични. Но това не важи за държавната администрация и затова се получава такъв висок процент на болничните около коледните и новогодишните празници. Ако обаче видим данните около Гергьовден например, там картината ще е съвсем различна – много висок брой на болничните от частния сектор. Но не ни беше показан Гергьовден.

В обстойния анализ, който Националният осигурителен институт (НОИ) представи, съвсем добре се вижда, че не само държавната администрация има принос за скок от 57% на болничните в периода 2010-2018 г. при равен брой осигурени. За 2019 г. по всяка вероятност ще е още по-лоша картината, но просто отчетите за миналата година още не са приключили.

- От цитираните от Вас данни за големия скок на болничните става очевидно, че не само държавните, а и частните служители злоупотребяват с този вид документи. Четирите национални представителни работодателски организации заявихте, че няма да влизате повече в Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) до обсъждането на проблема с фалшивите болнични. От решение на Министерския съвет стана ясно, че до месец НСТС ще разгледа този въпрос. За какво ще настоявате на предстоящото заседание - първите 3 или 1 ден от болничните да са неплатени, работодателите да поемат до 15 дни годишно от болничните листове на служителите си или имате идея за някакъв трети вариант?

- Няма да настояваме нито за едното, нито за другото. Очевидно, в България няма да може да бъде обяснено, хората не искат да слушат, за да разберат, че предложението за един или няколко дни отложено плащане на болничните е по-добре за самите тях, т.е. за коректните от тях. Затова ние се отказваме от тази идея, която само ще минира пътя към осъществяването на другите възможни мерки.

Няма една-единствена мярка, която да реши проблема. Сега ние сме предложили 16 мерки за ограничаване на злоупотребите с болнични листове. Горедолу толкова предложения представи и НОИ, като някои от тях се припокриват. От тези 16 предложени от нас мерки не всички са наши, тъй като ние припознахме 3 идеи на Българския лекарски съюз (БЛС), както и 3 на Асоциацията по трудова медицина. Като цяло сме обобщили това, което смятаме, че ще работи.

Много е важно работодателят навреме да научава за това, че даден работник няма да дойде на работа, а не чак след 2-3 работни дни да разбере защо го няма. Според действащите в момента правила служителят може да уведоми своя работодател, че е в болничен, чак на втория работен ден. Ние искаме в момента, в който се издава болничен лист, както по електронен път информация се изпраща в НОИ, така тя да се изпраща и до работодателя. Другото много важно е, когато има нарушение, да има и санкции. В момента един човек, който се води в болничен, дори и да се снима на плажа в добра компания и добро здраве, болничният лист трябва да му се изплати. Няма норма, според която той трябва да бъде санкциониран, че не спазва предписания му от лекаря болничен режим „домашен стационар“. Санкции обаче трябва да има както за служителите, които злоупотребяват, така и за лекарите, които издават болнични листове на здрави хора.

Много различен е контролът при късите болнични, до 7 дни – тези, при които е отчетен най-голям ръст, и при дългите, между 7 и 30 и над 30 дни. Наблюдава се нарастване в броя на късите болнични, но пък се увеличават и дългите, които поради много си дни също утежняват ситуацията. Късите имат по-голям принос в ръста на листовите, а дългите – в ръста на дните общо.

При дългите болнични листове има време за контрол и проверка, там може да се стигне до ефективни санкции. Докато при късите е много трудно – ако в момента, в който издава болничния лист, чрез някакви нови специални разузнавателни средства лекарят не бъде заловен и изобличен, даже и след половин час да се установи, че „болният“ служител е в добро здраве и играе футбол, то и той и лекаря, изписал болничния ще твърдят, че изведнъж рязко и неочаквано се е подобрило състоянието на „болния“.

- Тоест занаятът подходът към решаването на проблема с фалшивите болнични ще е по-скоро комплексен в партньорство с други институции и организации? Какви стъпки планирате да предприемете по тази нова стратегия?

- Ние ще се стремим да намерим съгласие за набор от мерки, които да спомогнат за решаване на проблема. Сред тези мерки е участие на работодателите в контрола. В съществуващите районни комисии към Регионалните здравни инспекции (РЗИ) няма представители на работодателите, тези комисии са някак си вътрешноведомствени. Ще искаме също така да се прави анализ на риска, да се отговаря на въпроси, като например защо болничните в едно предприятие са повече, отколкото в друго, в което се извършва същата дейност при същите условия на труд. Или защо в една административна област има, при равен брой осигурени два пъти повече болнични, отколкото в друга.

Искам да подчертая нещо, което като че ли не се разбира напълно. Проблемът не е само в това, че се „източват“ предприятията и НОИ чрез болнични листа. Когато здрав човек се прави на болен, то той краде – веднъж от своите колеги в предприятието, защото те изработват парите, които работодателят му ще му плати за първите три дни от болничния, и още веднъж от цялото общество, което колективно внася в НОИ за обезщетения след третия ден. Но това е само половината проблем. Другата половина, която не се осъзнава изцяло, е че когато масово се отсъства от работа без уважителни причини, без да е планирано това, то се нарушават работните графици. Вследствие на това предприятието не може да изпълни поръчки и по този начин всички работници страдат – хем непряко плащат за отсъстващите им колеги, хем изработват по-малко продукция, защото някои участъци не могат да бъдат пуснати. Стига се и до извънреден труд. Направили сме груби изчисления, че заради тези „сътресения“ в предприятията пропуснатите ползи за българската икономика са в размер на около 1 млрд. лв. брутен вътрешен продукт за година. С толкова може да се увеличи БВП за година, ако отчетеният ръст на болничните бе наполовина. И не говоря всички болнични ако бяха наполовина, а само тези, допринесли за регистрирания растеж през последните 10 години.

- Когато ЕК излезе с предложенията си за „единна минимална работна заплата“, Вие изказахте мнение, че повдигането на тази тема всъщност отклонява вниманието от т.нар. „зелена сделка“ и рисковете, които тя крие за българската енергетика. Какви са заплахите, които виждате в този нов пакт?

- България е държавата, която ще претърпи най-големи щети от тази „зелена сделка“. Това всъщност не е никаква сделка, защото тя не е договаряна, а ни е спусната. Според официалните данни делът на въглищните централи в енергетиката ни е 45%, което е четвъртото най-добро „постижение“, но с обратен знак, в Европа – ние сме сред четирите държави с най-голям дял на въглищната електроенергия. Това означава, че сме сред четирите страни, които ще трябва да извършат най-дълъг, мащабен преход за понижаване на дела на въглищата в енергетиката, което ще струва много пари. Според изчисленията на Министерството на енергетиката до 2030 г. за този преход ще са необходими около 20 млрд. евро. Финансовата помощ на ЕС за тази цел е под 0.5 млрд. евро.

Като тези сметки не са пълни, тъй като те не включват всичко. „Зелената сделка“ не засяга само енергетиката, а и селското стопанство и транспорта и др. сектори. Тоест ние сме страната с най-ниска производителност в ЕС, най-слаба икономика,

колкото и да сме доволни от темповете, с които растем. Имаме най-нисък БВП на глава от населението, а в същото време трябва да извършим най-мащабен преход, за който обаче никой не плаща.

Големият въпрос е какво ще постигне Европа като цяло, защото на границата мръсния въздух няма кой да го спре. Понижението на замърсяването благодарение на спирането на въглищни централи в Европа само един Китай е успявал да го компенсира през годините досега, а какво остава ако вземем предвид и другите страни извън Стария континент. Ако преходът към по-екологични енергийни източници не се извършва в световен мащаб, то Европа още повече ще се деиндустриализира, ще изгуби икономическа сила и все по-малко ще може да влияе на световните дела.

Ние ставаме все по-дребни и незначителни – БВП на Европа расте с малко над 1%, а световната икономика расте с 3%. Нито САЩ ще се съобразяват с нас, нито Китай, нито Русия и как ние ще променим света, ако ставаме все по-дребни и незначителни? Освен това при 20% дял от световния БВП и при 7% от световното население, Европа прави 40% от световните социални разходи.

Така че за нас темата е как да увеличим продуктивността, икономическият растеж, да заздравим европейската индустрия, за да можем да влияем на световните проблеми, а и да можем да продължим да правим тези социални разходи. Тази „зелена сделка“ рискува съвсем да деиндустриализира Европа. За нас важните теми са изготвяне на нова индустриална стратегия, стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия, докато темата за минималната работна заплата е една безплодна дискусия, която няма да доведе до резултат. Това се знае предварително и за нас това е лицемерие и демагогия на европейско ниво.

- Като човек, запознат отвътре със състоянието на българската бизнес среда и икономика, според Вас постижимо ли е на този етап намерението на България да влезе във валутния механизъм ERM II (т.нар. „чакалня за Еврозоната“) тази пролет?

- Да, напълно постижимо е това намерение и нашите очаквания също са тази пролет да бъдем допуснати до „чакалната за Еврозоната“. Имаше преглед на активите във финансовия сектор, бяха ни дадени предписания, където имаше проблеми, въпросните предписания се изпълняват, а всички други формални критерии сме ги изпълнили отдавна. Направена е в законодателството необходимата промяна за публичните предприятия например. Разбира се, това е политическо решение, пак може да се случи нещо, но като че ли вече няма никакви причини да не се осъществи влизането ни в ERM II. Това впрочем е една от 40-те мерки, които обсъдихме със синдикатите – национален приоритет за влизане на България в ERM II, Шенгенското пространство и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Кога ще се влезе от ERM II в Еврозоната е въпрос на подходящ момент, но трябва да сме вече в „чакалната“, за да можем да влезем в Еврозоната когато дойде моментът.

Дарик

✓ Васил Велев: БЕХ не се държи адекватно на енергийния пазар

Бизнесът предупреждава за протести, ако държавата не вземе мерки

БЕХ не се държи адекватно на пазара, констатира в интервю за сайта Есоnomic.bg шефът на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.

По думите му несвързаността на нашия енергиен пазар към момента позволява той да бъде манипулиран от държавния холдинг и от група фирми, които медиите свързват с Ковачки. Велев припомня, че още на старта на новата 2020 г. сме шампиони по най-висока цена на тока за индустрията. Бизнесът е готов на протести, ако държавата не предприеме мерки за изчистване на неравенствата на енергийния пазар, става ясно още от думите му.

"Българският пазар „Ден напред“ не е добре свързан с околните държави. Очакваме в края на тази година да се получи свързаност и да може да се купува електроенергия от всички части на Европа, включително от Германия. В момента обаче сме изолирани, нямаме добра свързаност дори с Румъния. Работата на енергийните борси в Румъния и Унгария е дефазирани с един час спрямо България. Борсите в Европа отвъд Румъния и Унгария пък работят в трети вид синхрон", каза Велев. "Тази несвързаност на българския пазар го прави малък и позволява на БЕХ и на групата фирми, които медиите свързват с Христо Ковачки, да го манипулират. Тази група фирми се възползват от тази ситуация. БЕХ от своя страна, вместо да увеличи предлагането на електроенергия, за да постигне разумно ниво на цените, не се държи адекватно на пазара и прави обратното", категоричен е работодателят.

Според него у нас нямаме физически дефицит на електроенергия, а се създава изкуствено търговски дефицит и цената расте. "От това се възползват определени пазарни играчи", уточнява Васил Велев.

И продължава с критиките към дейността на БЕХ: "За ТЕЦ „Марица Изток 2“ КЕВР е изчислил, че 94 лв. ѝ покриват променливите разходи, което означава, че при всяка цена над тази сума този ТЕЦ си намалява загубите. Тоест при тези постоянни разходи, които и без това се правят, ако продава над 94 лв. за мегаватчас, част от разходите ще се покрият от продажбите над тази сума. А у нас имаме дни, в които цената на електроенергията е далеч над 135 лв. – цената, при която ТЕЦ „Марица Изток 2“ би си покривала и променливите, и постоянните разходи, че и ще печели. Има часове, в които цената на мегаватчас достига и дори превишава 200 лв. И въпреки това този ТЕЦ работи на половин, дори на една трета, от общата си мощност. Тоест той има свободни мощности, които ако работеха, хем биха нормализирали цената на пазара, хем ТЕЦ-ът би постигал положителни финансови резултати. И въпреки това такова нещо не се случва", обяснява още Велев.

"И тук ние започваме да ставаме подозрителни защо не се прави. За да се осигури възможност на тези, които манипулират пазара, да продават скъпо ли?", пита риторично шефът на АИКБ.

"Ако е така, то това е абсолютно безобразие, защото българската индустрия е ориентирана към износ", поставя нелицеприятната диагноза Велев. И продължава с примерите, вече за по-евтиния ток, който държавата продава на тлнар. американски централи.

"Ако пък се фокусираме върху американските централи (ТЕЦ „Марица Изток“ 1 и 3), се вижда нещо повече – България им продава на тях електроенергия на цени, по-ниски, отколкото купуваме ние, потребителите в страната. Причината е, че към

цената на електроенергията, която се доставя в страната, се добавя данък „Задължение към обществото“, който се е изродил в „Задължение към американските централи“.

Това задължение е в размер на 10.70 евро на мегаватчас, като то се плаща само от българските потребители. Чуждестранните клиенти на български ток не го плащат", критикува предприемачът. "Но това е някакъв вид „екстра“. И без тези 10.70 евро за първите вече три седмици на тази година сме с най-висока цена на електроенергията. Затова тази година ние вече станаме нетен вносител на електроенергия. По-рано цените бяха по-ниски и България изнасяше над 15% от произведения си ток към други страни. А днес, енергията за износ, освободена за разлика от тази за вътрешния пазар от надбавките за „американските централи“ пак е с по-високи и не можем да изнасяме ток, защото никой не иска да купува при тези цени. Дори обратното – ние внасяме по-евтин ток", описва ситуацията Васил Велев. По думите му за нормализирането на цените на електроенергията пречи недостатъчната свързаност на българския енергиен пазар, която би ни позволила да внасяме още повече евтин ток и да балансираме цените.

Велев подсеща още държавата, че за да се подобри ситуацията на енергийния пазар, във възможностите на БЕХ е да управлява предлагането с цел постигане на по-разумни цени - такива, които не убиват конкурентноспособността на българската индустрия. "Тази свързаност, за която говорим, е част от дейността на Електроенергийния системен оператор (ЕСО), който е под шапката на БЕХ, т.е. свързаността също до голяма степен зависи от БЕХ", напомня председателят на АИКБ.

Велев предупреждава, че след като бизнесът алармира нееднократно през медиите за рекордното поскъпване на ел.енергията, то следващата стъпка ще са протести.

"Алармирахме чрез медиите за тази ненормална ситуация и ако в обозримо време няма успокояване на пазара, ще предприемем действия. Особено когато в началото на февруари предприятията получат фактурите си за януари и тези, които не следят борсата и които не са разбрали какво става, го видят по фактурите си. Тогава очаквам голямо недоволство", предрече Васил Велев.

News.bg

✓ АИКБ против намесата на ЕК в определянето на минималните заплати в ЕС

Асоциацията на индустриалния капитал в България категорично ще настоява при формирането на позиция на наднационалната, представителна пред Европейската комисия работодателска организация, в която членува - СЕЕР, за остро противопоставяне срещу каквато и да е намеса на Европейската комисия в процеса на определяне на работните заплати в държавите от Европейския съюз. Това заявяват от асоциацията в позиция до медиите.

АИКБ изтъква, че свободното колективно договаряне на минималната заплата на нива отрасъл и икономическа дейност е най-добрият механизъм за нейното справедливо определяне, като припомня постоянно многобройните злокачествени дефекти на нормативно закрепената минимална месечна работна заплата, които всяка година идентифицира, описва и довежда до знанието на правителството и Народното събрание.

АИКБ настоява добрите практики в политиката по доходите да бъдат защитени и запазени. Настоява тези практики да бъдат прилагани и доразвивани и в България, а не да бъдат унищожени в целия Европейски съюз.

Според тях твърдението, че в повечето държави в ЕС има регламентирана минимална месечна работна заплата е подвеждащо. Разликата по брой заети е едва 5,5 % - броят на заетите в страни, които нямат регламентирана задължителна МРЗ, е 119 млн. души, а в страните, където има - 125,5 млн. души.

От АИКБ подчертават, че в страните, където има много добре функциониращи системи за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и съответно на ниво отрасъл, бранш или сектор, това се отразява по най-благоприятен начин на развитието на икономиката, а от там и на нивото на безработицата и на средната работна заплата. Липсата на регламентирана МРЗ също е следствие на съществуването на много добре работеща система за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и на отраслово ниво.

Те отбелязват, че държавите, където няма нормативно закрепена минимална месечна работна заплата, са: Австрия, Кипър, Германия, Дания, Финландия, Ирландия, Италия, Малта, Швеция и Обединеното кралство. В тях, по данни от 2016 - 2017 г., средно претеглената средна месечна работна заплата е с 66 % по-висока, а безработицата е с 40 % по-ниска, отколкото в страните, където има регламентирана минимална месечна работна заплата.

Средната работна заплата е реален икономически показател, която говори за състоянието на пазара на труда, а не абстракция и политически инструмент като нормативно определяната минимална работна заплата, категорични са от АИКБ.

От Асоциацията посочват, че това как да бъде определяна минималната работна заплата и доколко тя е справедлива в България, има дълга история, но сега тя се активизира с публикувания тази седмица от Комисията документ за консултации. АИКБ подчертава, че Комисията не цели:

- Директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите - членки на ЕС;
- Установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ;
- Определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите-членки;
- Въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се договаря предимно посредством колективни преговори.

АИКБ намира много от цитираните от Комисията основания за започването на процеса на консултации за неоснователни и непропорционални. Като пример те посочват основният мотив, свързан с нарастването на относителния дял на ниско платените работници - от 16.7 % през 2006 г. до 17.2 % през 2014 г. и на работещите бедни - от 8.1 % през 2005 г. до 9.6 % през 2018 г. АИКБ счита, че нито размерът (под 10-18 %), нито ръстът (под 1 пр. пункта за 12-13 години), на тези относителни

дялове, оправдават подобна мащабна законодателна инициатива, която изисква сериозни административни и експертни ресурси от Комисията, държавите - членки и социалните партньори.

В България минималната работна заплата отдавна е закрепена в законодателството и има добре установени практики на социален диалог. Документът на ЕК поставя България сред отличниците в областта на справедливото определяне на минималната работна заплата по всички изследвани критерии.

От АИКБ посочват, че ако прокламираната цел на Европейската комисия брутната минимална работна заплата да достигне навсякъде в страните - членки 60 % от брутната медианна заплата придобие задължителен характер, в България ще се наложи не да се увеличи, а да се намали размера на минималната работна заплата. За 2019 г. например, 60% от медианната брутна заплата е около 525 лева, а МРЗ беше 560 лева. АИКБ не цели такова намаление, а договаряне на МРЗ между социалните партньори.

АИКБ припомня, че точно в страните, където няма регламентирана минимална работна заплата, средно претеглената средна месечна работна заплата е по-висока, а безработицата е по-ниска. Причината за това е, че в тези страни работната заплата се договаря (както и други важни параметри в индустриалните отношения) между социалните партньори - най-често на ниво отрасъл, бранш или икономическа дейност. По този начин работната заплата се определя много по-прецизно и много по-адекватно на икономическата реалност, като се отчитат както интересите на двете страни (работодатели и работници), но и спецификата на съответните отрасли, браншове и икономически дейности, пишат още от АИКБ.

Те посочват, че председателят на Шведската конфедерация на професионалните работници, както и министърът на труда на Дания, вече са се обявили категорично против предприемането на всякакви действия от страна на Европейската комисия, които да засягат определянето на минимални работни заплати.

От АИКБ припомнят още, че броят заети в страните, които нямат регламентирана задължителна МРЗ е 118827014 души, докато броят на заетите в страните, където има регламентирана задължителна едва 5, 576 на сто. Иначе казано, твърдението, че в повечето държави в ЕС има регламентирана минимална месечна работна заплата е подвеждащо. Всъщност, броят на работещите в ЕС при двата режима - с и без регламентирана минимална месечна работна заплата, е практически изравнен, допълват от Асоциацията.

Fakti.bg

✓ Бизнесът против намесата на ЕК в определянето на минималните заплати в Съюза

АИКБ с официална позиция по темата

Дискусията, по повод на това как да бъде определяна минималната работна заплата и доколко тя е справедлива в България, има дълга история, но сега тя се активизира с публикувания тази седмица от Комисията документ за консултации. АИКБ подчертава, че консултацията не цели нито едно от изброените по-долу действия, тъй като те са прерогатив единствено на държавите-членки. Всяко потенциално действие от страна на ЕК в тези области би било обжалвано легитимно в Европейския съд. Комисията НЕ цели:

Директно хармонизиране на равнищата на МРЗ в държавите – членки на ЕС;

Установяването на единен механизъм за определяне на МРЗ;

Определянето на равнище на МРЗ, тъй като това е прерогатив на свободно договаряне между социалните партньори на национално равнище и е съответно компетентност на държавите-членки;

Въвеждането на задължителна МРЗ в страни с високо покритие на колективното договаряне, в които определянето на работните заплати се договаря предимно посредством колективни преговори.

АИКБ намира много от цитираните от Комисията основания за започването на процеса на консултации за неоснователни и непропорционални. Например, основният мотив, свързан с нарастването на относителния дял на ниско платените работници - от 16.7 % през 2006 г. до 17.2 % през 2014 г. и на работещите бедни - от 8.1 % през 2005 г. до 9.6 % през 2018 г. АИКБ счита, че нито размерът (под 10–18 %), нито ръстът (под 1 пр. пункта за 12-13 години), на тези относителни дялове, оправдават подобна мащабна законодателна инициатива, която изисква сериозни административни и експертни ресурси от Комисията, държавите – членки и социалните партньори.

В България минималната работна заплата отдавна е закрепена в законодателството и има добре установени практики на социален диалог. Документът на ЕК поставя България сред отличниците в областта на справедливото определяне на минималната работна заплата по всички изследвани критерии. Нещо повече, ако прокламираната цел на Европейската комисия брутната минимална работна заплата да достигне навсякъде в страните - членки 60 % от брутната медианна заплата придобие задължителен характер, в България изглежда ще се наложи не да се увеличи, а да се намали размера на минималната работна заплата. За 2019 г. например, 60% от медианната брутна заплата е около 525 лева, а МРЗ беше 560 лева. АИКБ не цели такова намаление, а договаряне на МРЗ между социалните партньори.

За да допринесе за обективността на дебата АИКБ припомня, че точно в страните, където няма регламентирана минимална работна заплата, средно претеглената средна месечна работна заплата е по-висока, а безработицата е по-ниска. Причината за това е, че в тези страни работната заплата се договаря (както и други важни параметри в индустриалните отношения) между социалните партньори – най-често на ниво отрасъл, бранш или икономическа дейност. По този начин работната заплата се определя много по-прецизно и много по-адекватно на икономическата реалност, като се отчитат както интересите на двете страни (работодатели и работници), но и спецификата на съответните отрасли, браншове и икономически дейности. Представители на тези страни – председателят на Шведската конфедерация на професионалните работници, както и министърът на труда на Дания, вече се обявиха категорично против предприемането на всякакви действия от страна на Европейската комисия, които да засягат определянето на минимални работни заплати.

Държавите, където няма нормативно закрепена минимална месечна работна заплата, са: Австрия, Кипър, Германия, Дания, Финландия, Ирландия, Италия, Малта, Швеция и Обединеното кралство. В тях, по данни от 2016 – 2017 г., средно претеглената средна месечна работна заплата е с 66 % по-висока, а безработицата е с 40 % по-ниска, отколкото в страните,

където има регламентирана минимална месечна работна заплата. Средната работна заплата е реален икономически показател, която говори за състоянието на пазара на труда, а не абстракция и политически инструмент като нормативно определяната минимална работна заплата.

Твърдението, че в повечето държави в ЕС има регламентирана минимална месечна работна заплата е подвеждащо. Разликата по брой заети е едва 5,5 % - броят на заетите в страни, които нямат регламентирана задължителна МРЗ, е 119 млн. души, а в страните, където има – 125,5 млн. души.

На основа на горепосочените факти, АИКБ подчертава, че в страните, където има много добре функциониращи системи за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и съответно на ниво отрасъл, бранш или сектор (в зависимост от това кой термин предпочитаме), това се отразява по най-благоприятен начин на развитието на икономиката, а от там и на нивото на безработицата и на средната работна заплата. Липсата на регламентирана МРЗ също е следствие на съществуването на много добре работеща система за колективно договаряне на ниво икономическа дейност и на отраслово ниво.

Асоциацията на индустриалния капитал в България категорично ще настоява в своята работа при формирането на позиция на наднационалната, представителна пред Европейската комисия работодателска организация, в която членува – СЕЕР, за остро противопоставяне срещу каквато и да е намеса на Европейската комисия в процеса на определяне на работните заплати в държавите от Европейския съюз. АИКБ ще застъпва тезата, че свободното колективно договаряне на минималната заплата на ниво отрасъл и икономическа дейност е най-добрият механизъм за нейното справедливо определяне, като припомня постоянно многобройните злокачествени дефекти на нормативно закрепената минимална месечна работна заплата, които всяка година идентифицира, описва и довежда до знанието на правителството и Народното събрание.

АИКБ настоява добрите практики в политиката по доходите да бъдат защитени и запазени. Настоява тези практики да бъдат прилагани и доразвивани и в България, а не да бъдат унищожени в целия Европейски съюз.

Важни обществено-икономически и политически теми

Investor.bg

✓ Преките инвестиции в България за 11 месеца са на плюс с 989,2 млн. евро

Най-много вложения в недвижими имоти са направили германци, нидерландци, украинци и латвийци, показват предварителните оценки на БНБ

Нетният поток на преките инвестиции в България за 11-те месеца на миналата година е в размер на 989,2 млн. евро, показват предварителните данни на Българската народна банка (БНБ). На годишна база той е по-голям с 467,5 млн. евро (89,6%).

Само през ноември потокът на вложенията е положителен и възлиза на 36,7 млн. евро, като банковата статистика отчете, че към 30 ноември 2018 г. пак беше на плюс със 122,1 млн. евро.

	2018 г.						2019 г.						2019г./2018г.	
	I трим.	II трим.	III трим.	октомври	ноември	ян. – ноем.	I трим.	II трим.	III трим.	октомври	ноември	I – XI	I – XI	
Преки инвестиции, нето	117.8	-68.3	-133.1	-93.4	-137.5	-314.5	14.0	-345.9	-190.0	-139.8	-32.8	-694.5	-380.0	
Преки инвестиции в чужбина*	-11.3	115.4	95.7	22.7	-15.4	207.1	84.6	115.4	90.4	0.5	3.9	294.7	87.6	
Дялов капитал	-0.9	5.9	24.3	2.9	29.0	61.2	73.9	43.6	15.3	0.0	1.5	134.2	73.0	
Ренивестиране на печалба	-13.7	-25.4	13.2	7.4	9.1	-9.3	-23.4	32.7	-8.9	0.0	0.0	0.4	9.7	
Дългови инструменти	3.3	134.9	58.2	12.4	-53.5	155.2	34.0	39.1	84.1	0.4	2.4	160.1	4.9	
Преки инвестиции в страната	-129.1	183.7	228.8	116.1	122.1	521.6	70.6	461.3	280.4	140.3	36.7	989.2	467.5	
Дялов капитал	-154.7	123.5	21.1	195.7	54.7	240.4	-422.9	86.4	-82.1	-11.9	19.4	-411.0	-851.4	
Ренивестиране на печалба	65.5	-113.4	263.0	52.5	44.4	312.0	82.5	-154.6	153.3	0.0	0.0	81.2	-230.8	
Дългови инструменти	-39.8	173.5	-55.3	-132.1	23.0	-30.8	410.8	529.5	209.2	152.2	17.3	1319.0	1349.8	

Данните са съставени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, при спазване на методологическите изисквания на 6-тото издание на "Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция" на МВФ.

Източници: Предприятия с чуждестранно участие, банки, нотариуси, НСИ, Централен депозитар, Агенция за приватизация и следприватизационен контрол.

Положителният знак показва увеличение на активите и пасивите, а отрицателният – намалението им.

Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 411 млн. евро за януари – ноември 2019 г. Той е по-нисък с 651,4 млн. евро, отколкото за същия период на 2018 г., когато беше положителен в размер на 240,4 млн. евро.

Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 4 млн. евро, при положителен нетен поток от 17,9 млн. евро за януари – ноември 2018 г., показват изчисленията на централната банка. Най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти по страни имат Германия (1,2 млн. евро), Нидерландия (0,6 млн. евро), а Украйна и Латвия – по 0,5 млн. евро.

По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е положителна и възлиза на 81,2 млн. евро, при положителна стойност от 312 млн. евро за периода януари – ноември 2018 г.

За 11 месеца нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е положителен и възлиза на 1,319 млрд. евро, при отрицателна стойност от 30,8 млн. евро за периода от януари до ноември 2018 г.

Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – ноември 2019 г. са от Нидерландия (432,1 млн. евро), Германия (231,8 млн. евро) и Обединеното кралство (192,7 млн. евро).

Нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – ноември миналата година, по предварителни данни на БНБ, възлиза на 294,7 млн. евро, при 207,1 млн. евро за същия период на 2018 г. Само през ноември той е 3,9 млн. евро, при отрицателна стойност от 15,4 млн. евро година по-рано.

Нетният поток на преките вложения в чужбина за 11-те месеца на 2019 г. е 294,7 млн. евро, докато година по-рано те бяха 207,1 млн. евро. Само през ноември той възлиза на 3,9 млн. евро, при отрицателна стойност от 15,4 млн. евро година по-рано.

Размерът на преките инвестиции в страната към трето тримесечие на 2019 г. е 44,476 млрд. евро, при 42,831 млрд. евро в края на 2018 г.

Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 34,275 млрд. евро, като нараства с 558,6 млн. евро спрямо декември 2018 г., когато бяха 33,716 млрд. евро).

✓ Бойко Борисов: Икономиката на България продължава да се развива устойчиво

На срещата си с Кристилина Георгиева българският премиер изтъкна разумната фискална политика, която страната ни води

Министър-председателят на България Бойко Борисов се срещна с управляващия директор и председател на Изпълнителния съвет на Международния валутен фонд (МВФ) Кристилина Георгиева. Основен акцент в разговора им в Министерския съвет беше сътрудничеството на България с международната организация и възможностите то да се развива с оглед приоритетите на Кристилина Георгиева като ръководител на МВФ.

В срещата участва и министърът на финансите Владислав Горанов, информират от пресслужбата на Министерски съвет. Борисов изтъкна разумната фискална политика, която България води и която е отчетена от международните кредитни агенции. Премиерът посочи, че българската икономика продължава да се развива устойчиво, без да натрупва макроикономически дисбаланси и че страната ни има стабилен напредък по присъединяването към ERM II. От своя страна Кристилина Георгиева поздрави правителството за постиженията в областта на фискалната политика и отбеляза, че това е добър стимул за реализацията на набелязаните от кабинета управленски приоритети.

На срещата бяха обсъдени също предизвикателствата пред глобалното икономическо развитие. Борисов и Кристилина Георгиева се обединиха около разбирането, че осигуряването на по-силен и устойчив растеж следва да продължи да бъде водещ принцип в икономическите политики в световен мащаб.

В рамките на разговора премиерът подчерта, че изборът на Кристилина Георгиева начело на МВФ през септември миналата година е голямо постижение за България. Министър-председателят пожела успех на Георгиева на отговорната ѝ позиция, като изрази увереност, че професионалните ѝ успехи за развитието на МВФ ще имат позитивно отражение и за авторитета нашата страна в международен план.

[В. Дума](#)

✓ Столичните общинари трябва да одобрят спасителния план за Перник

Столичните общински съветници трябва да обсъдят днес предложението на правителството Перник да ползва водопреносната мрежа на София, за да се насочи вода от водосбора на яз. „Белмекен“. Това ще стане по време на заседанието на Постоянната комисия по инженерна инфраструктура и енергийно планиране в Столичния общински съвет. Приложението на решението, което беше взето в събота на среща при премиера Бойко Борисов, зависи от Столична община. Кметът Йорданка Фандъкова и голяма част от общинарите вече заявиха, че този план е възможност да се помогне на Перник и че те ще го подкрепят.

Фандъкова заяви още в събота, че няма риск за столичани. Водата на София ще бъде запазена, увери тя. Получихме предложение и молба от правителството и от кмета на Перник да помогнем да преведен допълнителни количества вода до Мало Бучино, откъдето вече държавата да си изгради връзката за Перник. Говорим единствено и само за ползване на водопреносната мрежа, уточни Йорданка Фандъкова.

Министърът на околната среда и водите Емил Димитров също увери, че водният спасителен план за Перник с транзитно ползване на подземната ВиК инфраструктура на столицата по никакъв начин няма да засегне водата на София.

Не е вода на София - само ще я налеем в язовира, а от там ще премине по тръбите и ще замине за Перник. В случай, че има и най-малкото съмнение - кранът ще бъде в ръцете на "Софийска вода" и винаги може да го спре, коментира екоминистърът.

За Пламен Никифоров, дългогодишен директор на дирекция "ВиК" в МРРБ тази идея е „единственото, което в момента може да бъде изпълнено“. Пред БНР той коментира, че проблемът е в това дали ще може нов водопровод да се изгради навреме. За да може да се включи в действие преди да започне снеготопенето, защото критичните месеци за Перник вероятно ще бъдат след около месец, допълни Никифоров.

Групата общински съветници от БСП е склонна да подкрепи решаването на хуманитарната криза, която се развива само на 20 километра от София, каза пред „Хоризонт“ Милка Христова, общински съветник от БСП. Извън емоциите и емпатията обаче групата на БСП ще вземе своето окончателно решение, едва след като получи достатъчно информация и отговори на конкретни въпроси, съобщи Христова. Не бива да се подминава състоянието на стената на язовир „Бели Искър“, каза още Христова, според която сега стои въпросът как ще се гарантира, че няма да настъпят евентуални аварии заради допълнителното водно натоварване.

[БНТ](#)

✓ Радев и Каракачанов откриват новата учебна година във ВВВУ „Георги Бенковски“

Държавният глава Румен Радев ще участва в тържественото откриване на Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“ в Долна Митрополия.

В 11:00 часа президентът и Върховен главнокомандващ на въоръжените сили ще приеме почетния караул, след което ще наблюдава ритуала по връчване на бойното знаме на ВВВУ „Георги Бенковски“ и ще произнесе слово.

На тържествената церемония по откриване на Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“ ще присъстват и министърът на отбраната Красимир Каракачанов, както и заместник-началникът на отбраната генерал-лейтенант Димитър Илиев.

От 20 януари започва и подаването на документи за ранен и за редовен прием на курсанти във ВВВУ „Георги Бенковски“ за учебната 2020/2021 година.

✓ **Петя Аврамова: Не се предвижда увеличение на цената на водата в Перник**

В събота беше анонсирано едно ново предложение - да се използва водопроводната мрежа на София, през която да се доставя вода за Перник. "Нека да бъдем коректни. Не захранваме Перник с вода от София, а техническото предложение, което беше оценено като най-добро, това са допълнителни количества вода, които ще бъдат пренасочени от водосбора на Белмекен към яз. Бели Искър като се използва като транзитно преминаване ВиК мрежата на София", обясни в студиото на сутрешния блок на БНТ регионалният министър Петя Аврамова.

За целта се изисква изграждане на допълнителен водопровод с дължина 13.5 километра, както и помпена станция в Мало Бучино. Аврамова уточни, че това е резервен аварийен вариант, който ще бъде използван в тази кризисна ситуация и ще остане като резервен вариант и в бъдеще.

Работи се усилено за стартиране на строителните дейности. Поет е ангажимент проектът да може да бъде изпълнен в най-кратки срокове, да бъде издадено разрешение за строеж и да започнат и строителните дейности. Министърът на икономиката е казал, че за целта ще са необходими 45 дни. Очаква се държавното дружество "Монтажи" да изпълни проекта. Вече се работи по поръчка и доставка на материали. Очаква се проектът да струва около 25 милиона лева.

Петя Аврамова: Искам да успокоя жителите на Перник, че се предвижда увеличаване на цената на водата и не се предвижда те да имат ангажираност към допълнителни средства, които да се заплащат във връзка с изграждането на това допълнително водозахранване, така че държавата поема изцяло финансирането на проекта.

Министърът успокои и столичани, че няма да има застрашаване на водоснабдяването на София и за години напред има резервни количества вода. Тя е на мнение, че предложението ще мине в Столичен общински съвет, защото то е добро и е технически обосновано.

Петя Аврамова: Количествата вода, които са налични в язовир Студена не дават възможност за захранване на промишлената зона, не само на "Стомана". На промишлените предприятия в Перник е направено предложение да бъдат захранени от яз. Бушляк като е взета проба от водата и ако тя удовлетворява техните изисквания, държавата се ангажира да изгради 800 м водопровод.

Аврамова обясни, че идеята за създаване на ВиК холдинг не е нова. Българският ВиК холдинг е създаден с цел координация, по-добър контрол. В него влизат акциите на всички дружества с държавно участие. Тя обясни, че няма да отпаднат водните асоциации.

✓ **Нона Караджова определи създаването на ВиК холдинг като стъпка в правилна посока**

Бившият министър на околната среда и водите Нона Караджова определи създаването на ВиК холдинг като "стъпка в правилна посока". В студиото на "Сутрешния блок" тя коментира водната криза и казуса с вносният боклук в България.

Нона Караджова, бивш министър на околната среда и водите: Това е стъпка в правилна посока, тъй като във вашето студио казах, че една от причините да се стигне до ситуацията в Перник, е моделът, по който се управлява ВиК секторът. Самостоятелни търговски дружества, които в такъв момент на повече аварии от очакваните, на безводие, нямат технически, човешки и финансов ресурс като буфер. Не могат други ВиК на приятелска основа да помагат с техника и кранове. Правителството да обявява бедствено положение, за да може да отпусне пари, тъй като това е единственият законен начин в момента.

Създаването на този холдинг е един от начините да се окаже това финансово съдействие плюс по-добър контрол, каза Нона Караджова.

Нона Караджова: Смятам, че след създаването на този холдинг, /.../ създаването на една структура или предприятие, което да отговаря за довеждането на вода. Не говоря за водоснабдителните и канализационните системи в населените места, за напоителните системи, които са по полетата, както и тръбите за промишлените предприятия. Говоря за довеждането на вода.

✓ **СЕМ изслушва кандидатите за генерален директор на БНР**

Съветът за електронни медии започва изслушванията на кандидатите за генерален директор на БНР.

Концепциите си за развитие на общественото радио днес ще представят Жени Гаджалова, Антон Митов и Андон Балтаков, а във вторник пред регулатора ще се изправят и останалите трима кандидати - Митко Димитров, Даниела Манолова и Александър Велев.

До предсрочния избор се стигна след безпрецедентното спиране на програма "Хоризонт" за няколко часа на 13 септември, последвано от принудителното прекратяване на мандата на Светослав Костов. Името на неговия наследник ще стане ясно в сряда.

От Съвета заявиха, че ще държат на вижданията на кандидатите за финансирането на БНР като обществена медия.

✓ **Захариева участва в среща на Международния алианс за възпоменание на Холокоста**

Вицепремиерът и министър на външните работи Екатерина Захариева участва в Брюксел в среща на държавите-членки на Международния алианс за възпоменание на Холокоста. България е член на Алианса от 2018 г.

Участниците приеха декларация по повод 75 години от освобождението на нацисткия концентрационен лагер Аушвиц-Биркенау.

Екатерина Захариева изтъкна заслугите на България за спасяването от депортация на 48 000 български евреи и нарече "безобразие" провеждащия се всяка година в София Луковмарш в памет на спорния геренал Христо Луков.

Екатерина Захариева - вицепремиер и министър на външните работи: За съжаление, 75 години по-късно все още в демократичния свят, в Европа и всички държави виждаме прояви на антисемитизъм, ксенофобия и нацизъм. И в България,

макар и рядко, имаме такива прояви и ние винаги осъждаме всяка такава форма и проява. Важно е да помним и не забравяме този най-тъмен период от историята на човечеството.

✓ Световните лидери призоваха за трайно прекратяване на огъня в Либия

Световните лидери проведоха международна среща в Берлин, след която призоваха враждуващите фракции на Либия и техните чуждестранни поддръжници да прекратят боевете и да установят "постоянно прекратяване на огъня".

"Призоваваме всички заинтересовани страни да удвоят усилията си за трайно спиране на военните действия, деескалация и трайно прекратяване на огъня", се казва в окончателно комюнике, одобрено от участниците на срещата в Берлин, в която се включиха президентите на Франция, Русия и Турция.

Всички участници се ангажираха да се въздържат от намеса във въоръжения конфликт или във вътрешните работи в Либия", каза лидерът на ООН Антонио Гутереш. Германският канцлер Ангела Меркел добави, че има и "съгласие, че искаме да запазим оръжейното ембарго, което ще бъде строго контролирано".

Срещата на високо равнище обаче не успя да даде началото на "сериозен" диалог между воюващите лидери в Либия, заяви в руският министър на външните работи Сергей Лавров, след като Халифа Хафтар и неговият съперник Файез ал Сарадж пътуваха до Германия, но не се срещнаха лице в лице.

"Ясно е, че все още не сме успели да започнем сериозен и стабилен диалог между тях", каза Лавров пред репортери след Берлинската конференция.

Въпреки това, враждуващите либийските фракции са направили "малка крачка" напред, добави той.

[News.bg](#)

✓ Херо Мустафа впечатлена от резултатите в българския туризъм

Министърът на туризма Николина Ангелкова на работна среща с посланика на САЩ у нас Н. Пр. Херо Мустафа. На срещата Ангелкова подчерта, че България работи активно, за да продължи ползотворното сътрудничество между двете страни.

Тя посочи, че туризмът е сред приоритетните области, които могат да насърчат това партньорство. За България секторът е изключително важен, защото генерира приблизително 12% от БВП и 11% от общата заетост в страната, изтъкна министърът и даде примери от националната статистика, които доказват, че през 2019 г. отрасълът продължава да показва устойчиви резултати.

Ангелкова отбеляза, че за първите 11 месеца на 2019 г. са осъществени над 8,8 млн. чуждестранни туристически посещения у нас, а от 2015 г. досега входящият туризъм в България отчита 31% увеличение при визитите и 34% ръст при приходите. Тя изтъкна и че пазар САЩ е сред водещите 20 в класацията за чуждестранни посещения у нас.

"За периода януари-ноември 2019 г. посрещнахме над 101 000 американски туристи, което е увеличение с 8,5% в сравнение със същия интервал на 2018 г. България е известна сред гостите от САЩ като дестинация за културен, природен и екотуризм", заяви Ангелкова.

По нейни думи входящият туризъм от САЩ към България от 2014 г. до ноември 2019 г. отчита общо увеличение над 30%. Министърът покани посланика на САЩ на второто издание на международна конференция за устойчиви инвестиции в туризма в курорта "Слънчев бряг", която ще се проведе през май.

От своя страна Херо Мустафа изрази увереност, че двете държави ще могат да работят много добре заедно. Тя и препоръча сред приоритетите в туризма да е сътрудничеството със световни издания за активно популяризиране на страната ни.

Посланикът на САЩ поздрави министър Ангелкова за работата и впечатляващите резултати в туризма и сподели, че е готова за още по-тясно сътрудничество.

[В. Банкеръ](#)

✓ С близо 6.3 млн. лв. ще популяризираме виното ни в чужбина

Вместо 50% безвъзмездна помощ, както беше през миналата година, през настоящата година при представянето на Български вина зад граница, търговците ще получават още 30% национално съфинансиране по мярка "Популяризиране в трети държави" от Националната програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор 2019-2023 г., съобщи от Държавен фонд "Земеделие".

Първият прием на документи по мярката за 2020 г. ще бъде в периода от 17 февруари до 6 март. По нея се промотират вина със защитено наименование за произход (ЗНП), защитено географско указание (ЗГУ) и сортови вина без ЗНП/ЗГУ. В случай че кандидатите изберат да популяризират търговски марки и сортови вина без ЗНП/ЗГУ, те ще имат право единствено на финансиране от Европейския съюз в размер до 50% от стойността на промоционалните им проекти. Ако кандидатите промотират само вина със ЗНП или ЗГУ без техните търговски марки, ще могат да получат до 50% европейско финансиране и до 30% национално съфинансиране.

Друга новост е увеличението на годишния бюджет по мярката. За 2020 г. са предвидени близо 6.3 млн. лв. по направлението - 3 911 600 лв. е европейското и 2 346 960 лв. национално съфинансиране. През 2018 г. по мярката бяха разпределени общо 4.69 млн. лева.

От мярката могат да се възползват търговски дружества, чиито приходи от лозаро-винарска дейност през последните две години надвишават 50% от общите им приходи. За подпомагане имат право да кандидатстват още организации на производители на лозаро-винарски продукти, асоциации на организации на производители на лозаро-винарски продукти, междупрофесионални организации по Закона за виното и спиртните напитки, държавни органи и институции, чиято дейност е свързана с насърчаване на бизнеса, както и професионални организации, работещи основно в лозаро-винарския сектор.

Срокът за изпълнение на промоционалните проекти е от една до три години от датата на сключване на договора с

Държавен фонд "Земеделие". Максималната стойност на едно проектно предложение за търговските дружества е до 1 млн. лева. Проектите на останалите кандидати могат да достигат до 4 млн. лева.

По мярка "Популяризиране в трети държави" бенефициентите имат право да заявят финансиране за дейности, насочени към Китай, Япония, Хонг Конг, Тайван, Сингапур, Виетнам, Тайланд, Малайзия, Алжир, Русия, Беларус, САЩ, Канада, Мексико и Бразилия.

Новост през 2020 г. е, че за първи път Държавен фонд "Земеделие" е подготвил списък с често допускани грешки при кандидатстване по мярката. Сред тях са случаите, при които бенефициентите не попълват точния брой търговски марки, които промотират. Често срещан пропуск от страна на дружествата е, че не предоставят достатъчно доказателствен материал - като присъствени списъци с броя гости на съответно събитие или снимков материал, удостоверяващ наличието на всички заявени за възстановяване разходи.

БНР

✓ Още 200 милиона лева дълг ще бъде поет в края на месеца

Още 200 милиона лева дълг под формата на държавни ценни книжа ще бъде поет в края на месеца. Това става ясно от публикацията на сайта на Българската народна банка за предстоящ на 27 януари аукцион.

Министерството на финансовото министерство ще предложи книжа със срочност от 10 години и шест месеца (с падеж на 21 декември 2029 година) при фиксиран лихвен процент от 0,5 на сто.

Това ще е втората емисия от началото на годината. В понеделник бяха одобрени поръчки за 200 милиона лева, но за книжа с 5-годишна срочност, като за пръв път [беше постигната среднопретегелна отрицателна доходност от -0,11%](#).

За тази година България може да поеме нов дълг от общо 2 милиарда и 200 милиона лева. Ако поръчките в предстоящата емисия бъдат одобрени, страната ни вече ще емитирала нов дълг за 400 милиона лева.

✓ Ускоряване на европейската и на инфлацията в България през декември

Потребителски цени в България с най-силен месечен растеж в рамките на ЕС

През декември 2019 година годишната инфлация в еврозоната се ускори очаквано до 6-месечен връх благодарение на силно повишаване на цените на храните и на първо, макар и слабо нарастване на енергийните цени от юли насам, показват окончателни неревизирани данни на Евростат.

Индексът на потребителските цени (CPI) в еврозоната се повиши през декември с 0,3%, като на годишна база нарасна с 1,3% след повишение с 1,0% през ноември. Това представлява най-силно нарастване на инфлацията в региона на единната валута от юни 2019-а година насам.

Ускоряването на декемврийската инфлация е в резултат най-вече на повишението с 2,0% на годишна база на цените на храните, алкохола и тютюневите изделия (след растеж с 1,9% през ноември), като и с 0,2% на енергийните цени (след спад с 3,2% през ноември и първо тяхно макар и слабо нарастване от юли 2019-а година) при относително стабилно увеличаване на цените на услугите с 1,8% (след повишение с 1,9% месец по-рано).

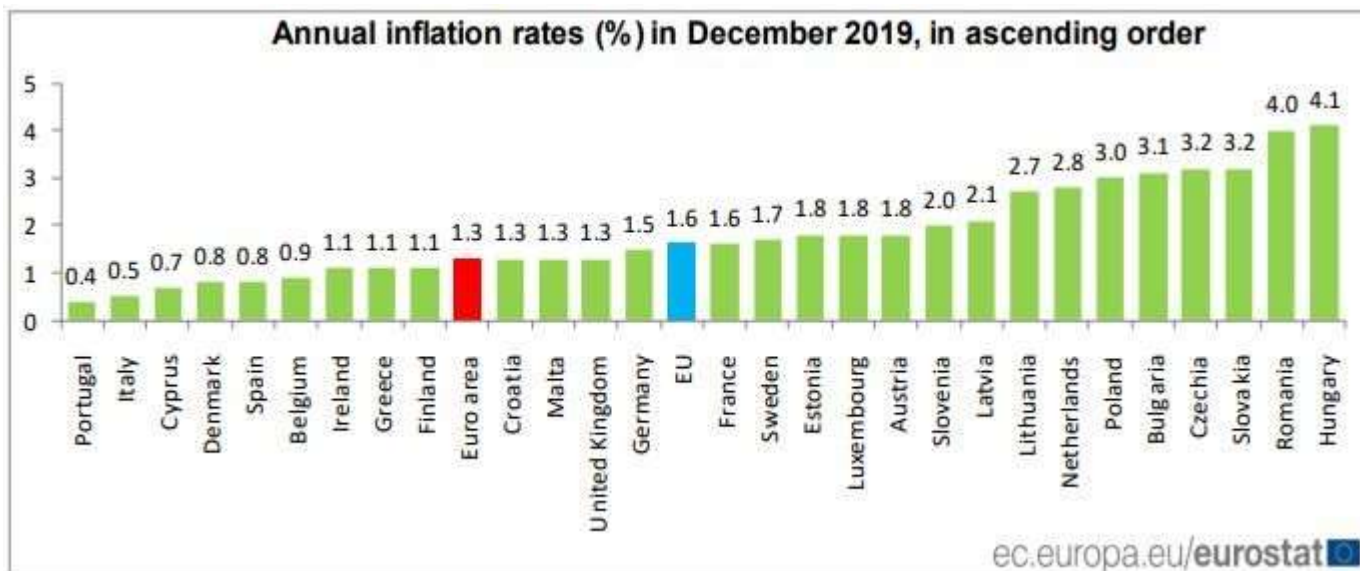
Основния индекс на потребителските цени (изключвайки волатилните цени на храните, тютюневите изделия и на енергията) се повиши през декември с 0,4% на месечна база и нарасна за втори пореден месец на годишна база с 1,3%. Трябва да се има предвид, че именно основният индекс на потребителските цени се следи внимателно от ЕЦБ като индикатор за текущото и бъдещото поведение на инфлацията в региона.

Днешните данни предполагат, че ЕЦБ ще запази настоящата си изчаквателна позиция по отношение на бъдещата парична и лихвена политика в еврозоната, тъй като инфлацията в региона остава далече под целевото ниво за малко под 2 на сто. В рамките на целия Европейския съюз потребителската инфлация през декември също се повиши на месечна база с 0,3%, като на годишната инфлация се ускори до 1,6% от 1,3% през ноември, отбелязвайки най-добро увеличение от декември 2018-а година насам.

Най-ниски годишна инфлация беше отчетена в Португалия (повишение с едва 0,4%), следвана от Италия (с 0,5%) и Кипър (с 0,7%), докато най-висока инфлация през декември беше отчетена в Унгария (ръст с 4,1%), в Румъния (с 4,0%). Чехия (с 4,2%) и Словакия (повишение с 3,2%).

Според Евростат потребителската инфлация в България през декември нарасна с 0,8% на месечна база, отбелязвайки по този начин най-солиден ръст в рамките на целия ЕС. Растежът ѝ на годишна база пък се ускори до 3,1% от 2,2% през ноември, което отрежда на нашата държава пета позиция по отношение на растежа на годишната инфлацията в Европейския съюз.

Инфлация в страните - членки на ЕС през декември 2019 г.

✓ **Евелина Славкова: Статуквото ще надделее при вота на недоверие**

По-малките формации пазят спокойствието на кабинета, защото нямат гаранции за следващия парламент
 Интервю на Диана Дончева с Евелина Славкова в предаването "Преди всички"

Вотът на доверие или недоверие е давал резултат по-скоро през 90-те години. Пред последните 10-15 години обаче това не е така, каза в предаването „Преди всички“ политологът от изследователски център „Тренд“ Евелина Славкова.

„Вотът на недоверие е много силен инструмент на демокрацията и много честото използване води по-скоро до неговото изхвърляне, обезценяване, когато наистина не си сигурен, че може да доведе до по-сериозни резултати“, коментира политологът.

[Това е четвъртият вот на недоверие, който опозицията внася](#) в Народното събрание за гласуване. И трите до този момент бяха неуспешни. Не мисля, че четвъртият ще бъде по-различен, прогнозира Славкова.

Извън чистата математика – 104 депутати да подкрепят вота, тя изтъкна други аргументи за неуспеха му.

„От друга страна нито една от политическите сили в НС не са готови за избори. Дори на самата БСП ѝ предстои тежка година в контекста на вътрешните избори, които ще претърпи, трябва да си изберат лидер. В момента партията ще бъде много съсредоточена върху изборните отчети по места, кампания, защото сме убедени, че от страна на вътрешната опозиция в БСП ще има кандидати. Там ще се разгръщат интересни процеси и няма как БСП да бъде консолидирана хем да действа по линия на вътрешните избори, хем в посока на предсрочни парламентарни избори.“

По-малките формации пазят спокойствието на правителството, за да бъдат сигурни, че ще изкарат пълен парламентарен мандат, отбеляза още Славкова.

„Защото гаранцията, че няма да намерят място в следващото народно събрание – никой няма гаранция, особено от малките. Така че, по един или друг начин, всеки ще крепи статукво до последно, защото никой не би искал да напусне Народното събрание. Това е тъгата и цинизмът в цялата ситуация. И тук не говорим само за правителството на Борисов, а и за всяко едно правителство, в което всеки се стреми да запази своите позиции, независимо от безобразията, които се случват.“

Как се позиционира ДПС в предстоящия вот? ДПС като част от опозицията не изненадват със становището си да подкрепят вота на недоверие, допълни Евелина Славкова и припомни изказвания на почетния председател на партията Ахмед Доган, че не е време за предсрочни избори.

✓ **Отскок на строителството в ЕС през ноември, но при спад в рамките на България**

Продукцията в строителния сектор на еврозоната и в рамките на целия ЕС отскочи през ноември, заличавайки напълно спада през предходния месец, показват данни на Евростат. В същото време обаче строителството в България отчете понижение за втори пореден месец.

Строителството в ЕС нарасна през ноември 2019-а година с 1,1% спрямо октомври, когато се сви с 0,4%, докато строителството в еврозоната се повиши с 0,7% след спад с 0,5% през предходния месец.

На годишна база растежът в строителния сектор на ЕС и в еврозоната се подобри през ноември до 1,4% от 0,9% през ноември.

Според същото проучване на Евростат обаче строителството в България отслабна през ноември с 0,9% след спад с 0,6% през октомври. Това представлява влошаване на строителния сектор за втори пореден месец след неговото относително добро представяне през лятото и началото на есента.

На годишна база растежът в строителния сектор на нашата страна се забави през ноември до 1,3% от 3,3% месец по-рано, отбелязвайки най-слаб растеж от януари 2019-а година насам.

✓ **Джонсън към Путин: Отношенията между Лондон и Москва няма да се нормализират**

Няма перспектива за нормализиране на британско-руските отношения, докато Москва не спре опитите си да дестабилизира Обединеното кралство и да застрашава сигурността му. Това е заявил британският премиер Борис Джонсън

пред руския президент Владимир Путин в кулоарите на международната конференция за Либия в Берлин, съобщил говорител на "Даунинг стрийт 10".

Джонсън е казал на Путин, че Великобритания не е простила на Москва за нападението с "Новичок" в Солсбъри преди близо две години.

Борис Джонсън е заел същата твърда позиция като своята предшественичка Тереза Мей, коментират британските медии. „Премиерът заяви, че няма да има нормализиране на двустранните отношения, докато Русия не прекрати дестабилизиращите си действия, застрашаващи Обединеното кралство и нашите съюзници и представляващи заплаха за сигурността на нашите граждани и общество“, заяви говорител на Джонсън.

През март 2018 година бившият двоен агент Сергей Скрипал и дъщеря му Юлия бяха заразени с невропаралитичното вещество "Новичок" в Солсбъри, а местна жена - Доун Стърджес - почина по-късно след случаен досег с остатък от веществото. Лондон изгони впоследствие повече от 20 руски дипломати. Кремъл продължава да отрича, че стои зад нападението в Солсбъри, въпреки че британската полиция идентифицира двама агенти на руското военно разузнаване, които са били по това време в града.

Мениджър

✓ Стоп на фалшивите болнични с годишен лимит, предлага кабинетът

Личните лекари ще могат да дават до 7 дни болничен, вместо както е сега до 14 дни без прекъсване. Освен това, в рамките на годината джипито ще има лимит от не повече от 20 болнични дни за едно лице. Намалява се и допустимият срок на болнични, издавани от лекарска комисия - от 30 на 20 дни. Ако работодателят има сключен договор с лечебно заведение, се предвижда той да може да изпраща на повторен преглед болния там при съмнение за злоупотреба. Това са част от мерките, които правителството предлага с цел намаляване на фалшивите болнични.

Предлага се още граничните служби да имат достъп до регистъра на болничните и да ни правят проверки при излизане от страната, като подават информация към НОИ. Целта е да се установи дали не сме си взели болничен, за да си удължим отпуската и да се позабавяваме в чужбина. Освен това, ако лекарска комисия докаже, че даден човек действително не е болен, болничният лист ще бъде отменен, а лекарят, който го е издал, ще бъде санкциониран.

Правителството даде срок от един месец, в който предложенията трябва да се обсъдят с бизнеса и синдикатите.

✓ Министърът на икономиката: Кризата в Перник отвори очите на всички

София няма да бъде ошетена, ако Перник започне да получава от водата на столицата. Това заяви пред [Нова телевизия](#) министърът на икономиката Емил Караниколов.

„Кризата в Перник отвори очите на всички. Аз не мисля, че в момента може да се случи нещо подобно, защото обществото вече е изключително негативно и наблюдава тези процеси. Не бихме си позволили с наши действия да увредим други градове. Трябва да направим всичко възможно язовир „Студена“ да си възвърне силите“, коментира Караниколов.

По думите му в язовир „Студена“ има вода за 33 дни, преди да се влезе в т. нар. „мъртва зона“.

Караниколов подчерта, че столицата използва годишно 180 млн. кубически метра вода, а в момента в главния ѝ резервоар, яз. "Искър" има 470 млн. куб. м вода, от които 370 млн. куб. м са питейни. По думите му столицата използва 400-500 хил. куб. м. вода на ден, като от Белмекен за Перник ще бъдат отклонени само 700 хил. куб. м на месец (Перник ползва около 22 000-25 000 куб. м. на денонощие).

„Това, което успяхме да направим с язовира е да намалим разходите, които бяха около 8 см на денонощие. Сега са около 5,5 см. Очакваме обаче, че ще има застудяване, което води до това дебитът, който влиза в язовира да е по-малък“, обясни Караниколов.

Според министърът на икономиката основният проблем с язовир „Студена“ е земната маса на дъното му, която действа като губа и попива 8 до 10% от водата. За да се разреши този проблем, трябва да се спре взимането на вода от „Студена“ и да бъде пренасочена вода от друго място.

„През това време ние ще предприемем действия за почистване на „гъбата“ (земната маса, която просмуква водата, която влиза). Към момента обаче не можем. Всички специалисти и от местното ВиК казват, че ако предприемем такива действия, независимо дали ще го чистим или ще го трембуваме, това би означавало замърсяване на водата и невъзможност тя да се използва за питейно-битови нужди“, обясни Емил Караниколов.

„Искам да успокоя жителите на Перник, че не се предвижда увеличаване на цената на водата и не се предвижда те да имат ангажираност към допълнителни средства, които да се заплащат във връзка с изграждането на това допълнително водозахранване, така че държавата поема изцяло финансирането на проекта“, заяви в ефира на [БНТ](#) регионалният министър Петя Аврамова.

По думите ѝ, количествата вода, които са налични в язовир „Студена“, не дават възможност за захранване на промишлената зона, не само на завод „Стомана“.

„На промишлените предприятия в Перник е направено предложение да бъдат захранени от яз. „Бушляк“ като е взета проба от водата и ако тя удовлетворява техните изисквания, държавата се ангажира да изгради 800 м водопровод“, каза още министър Петя Аврамова.

„Столичани трябва да бъдат спокойни, че перничани няма да ползват от техните водни ресурси. Нормално е между два съседни града да има такъв тип връзки. Двата града са много тясно свързани икономически, нормално е и ВиК инфраструктурно. Тази връзка ще е реверсивна. Може да се наложи някога да се подава вода от яз. „Студена“ към Столична община“, заяви в ефира на [БНТ](#) кметът на Перник Станислав Владимиров.

Той обясни, че водоподаването ще е в много малък обем и няма как да повлияе на ВиК инфраструктурата на София, тъй като става въпрос за количества от 300-350 литра.

Станислав Владимиров продължава и със срещите си с ръководството на завод „Стомана“. От там са изразили притеснение, че при по-ниски температури техните сондажи няма да могат да доставят необходимата вода за нуждите на предприятието. В събота дори е бил обсъден варианта да се ползва вода от яз. „Пчелина“. Засега, обаче, нямало риск от стачка на работниците на завод „Стомана“.

✓ Бизнесът търси близо 100 хиляди специалисти

90 500 специалисти с правоспособност или висше образование – толкова е броят на кадрите, от които ще се нуждае българският бизнес в следващите 12 месеца. Сред тях са медицински сестри, лекари, шофьори, машинни и строителни инженери и др.

Това показват резултатите от проучване на потребностите от работна сила, което Агенцията по заетостта организира съвместно с комисиите по заетост към областните съвети за развитие в 28-те области в страната. Изследването, проведено през есента на 2019 г., е национално представително и е направено чрез анкети сред 396 000 активни предприятия в страната, информира пресцентърът на агенцията.

Най-търсените професионалисти

Учителите и специалистите по информационни технологии ще са сред най-търсените кадри с висше образование през следващата година, сочат още данните от проучването.

В различните сектори на икономиката ще са необходими и 64 400 работници без специалност. Най-голямо търсене на такава работна ръка ще има в секторите с по-ниска производителност като растениевъдство, строителство и хранително-вкусова промишленост. Запазва се съотношението 8 от 10 работодатели да осигуряват заетост на постоянен трудов договор и пълен работен ден, както и при предходното проучване от пролетта на 2019 г.

Най-търсените умения и компетентности

Без особена промяна в сравнение с направените вече 3 проучвания на Агенцията по заетостта през 2018 г. и 2019 г., работодателите най-често очакват (84.1% от анкетираните) техните служители да притежават умения за самоконтрол и дисциплина и умения за работа под напрежение (64.7%). На трето място и този път работодателите поставят потребността от знания и умения за въвеждане на нови технологии в 51% от случаите. Общуване на роден език, инициативност и предприемачество, както и дигитална компетентност остават трите най-желани компетентности от работодателите с представителство от над 60%.

Пазарът на труда по региони

Областите, в които работодателите заявяват най-много потребности от работна сила, са София-град с дял от 27% от всички заявени потребности, следват Пловдив – 9,3%, Варна – 7,7%, Бургас – 7,3%, Благоевград – 5,2%. Най-слабо е търсенето в област Видин – 0,8% от всички заявени потребности, както и в Силистра, Търговище и Разград – с 1.1%.

Поглед в близкото бъдеще

В средносрочен план, след 3 до 5 години, на българския бизнес ще са необходими повече от 20 хиляди информатици и малко повече от 17 хиляди учители и преподаватели. Секторът, който ще търси най-много специалисти с висше образование през следващите 3 до 5 години, остава "Държавно управление, образование, хуманитарно здравеопазване" с 38% от всички заявени потребности, или общо 34 081. В индустрията приблизително еднакво е търсенето на специалисти по информационни технологии и програмиране и инженери.

Нагласите на бизнеса

От 396 183 предприятия, обхванати в настоящото проучване, 76 463 (19.3%) възнамеряват да търсят нов персонал в следващите месеци. Това е лек ръст (с 3450) на фирмите, които заявяват такова намерение в сравнение с предишното проучване от пролетта на 2019 г. Паралелно с това, с 1588 нараства броят на тези работодатели, които възнамеряват да съкращават персонал през следващите 6 месеца (от 11 882 при проучването февруари – март на 13 470 през август – септември 2019 г.) Затруднения при осигуряване на кадри срещат повече от 78% от работодателите в страната, като най-сериозни са трудностите при намиране на машинни оператори, продавачи, програмисти и строители.

✓ Силен ръст на борсите в Европа в края на седмицата

Водещите европейски борсови индекси регистрираха силен ръст в ранната търговия в петък, след като европейският комисар по търговията Фил Хоган заяви, че срещите му с високопоставени американски представители са били пълноценни и че е постигнат напредък за възстановяването на търговските връзки със САЩ, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 3,67 пункта, или 0,87%, до 424,21 пункта и е на път да запише най-силната си седмица от края на декември. Немският DAX отчете ръст от 115,61 пункта, или 0,86%, до 13 545,04 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 51,78 пункта, или 0,68%, до 7 661,59 пункта. Френският CAC 40 се повиши с 66,21 пункта, или 1,1%, до 6 105,24 пункта.

Хоган заяви пред журналисти във Вашингтон, че е имал добра размяна на мнения с постоянния търговски представител на САЩ Робърт Лайтхайзър, акцентирайки върху желанието на Брюксел да намери решения на по различни спорове между ЕС и САЩ и да бъдат избегнати взаимни мита.

Срещата се приема като първа стъпка за адресиране на разногласията между Брюксел и Вашингтон по линия на френския данък върху дигиталните услуги и европейските субсидии за Airbus.

Тя допринесе за доброто представяне на пазарите, след като САЩ и Китай подписаха първата фаза от търговската си седмица в началото на седмицата.

„Позитивните коментари около един от другите търговски конфликти на САЩ – този с ЕС, добавиха към чувството за облекчение на пазарите“, казва Конър Кембъл, финансов анализатор в Spreadex.

Той добави знаците за подобряване на състоянието на китайската икономика, след като тя отчете ръст за 2019 г. в рамките на очакваното, водят до повишено търсене на рисковите активи.

Чувствителният към търговията индекс на минно-добивните компании SXPP бе сред най-добре представящите се за деня, записвайки ръст от 1,89%, след като листваните в Лондон акции на BHP поскъпнаха с 2,55%.

Акциите на Bayer поскъпнаха с 1,12%, след като Bloomberg съобщи, че компанията е близо до уреждането съдебни дела, в които участват повече от 75 000 ищци. Всички съдебни дела са във връзка с твърденията, че хербицидът Roundup може да причини ракови заболявания.

Полският разработчик на видеоигри CD Projekt (CDR.WA) беше най-големият губещ на STOXX 600, отпадайки с близо 9,32%, след като отложи излизането на дългоочакваната видеоигра Cyberpunk 2077 от април на септември.

Нов рекорд за S&P 500

Основните индекси на Уолстрийт записаха нови рекорди в четвъртък на фона на добрите данни за икономиката на САЩ и силния финансов отчет за тримесечието на Morgan Stanley, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се повиши с 267,42 пункта, или 0,92%, до 29 297,64 пункта. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 напредна с 27,52 пункта, или 0,84%, до 3 312,67 пункта, прескачайки границата от 3 300 пункта за първи път в историята. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq записа ръст от 98,44 пункта, или 1,06%, до 9 357,13 пункта, след като акциите на Microsoft поскъпнаха с 1,83%, достигайки ново рекордно ниво, а същевременно с това пазарната капитализация на Alphabet, компанията майка на Google, прескочи прага от 1 трлн. долара.

Книжата на Morgan Stanley скочиха 6,61% след като банката обяви, че приходите в трите ѝ основни бизнеса през последното тримесечие са по-високи от очакваното. Новината подкрепи целия банков сектор, като книгата на Goldman Sachs и J.P Morgan Chase поскъпнаха с 1,84% и 0,39%.

До момента около 7% от компании в са обявили резултатите си за тримесечието, като 76,5% от тях са отечели по-добри от очакваното печалби, сочат данни на Factset. Очакванията за сезона обаче остават песимистични, като според FactSet приходите на компаниите от S&P 500 ще се свият с 2% на годишна база през четвъртото тримесечие.

Пазарите бяха подкрепени и от позитивните данни за американската икономика. По данни на Министерството на търговията продажбите на дребно през декември са нараснали с с 0,3% до 529,6 млрд. долара спрямо предходния месец, отговаряйки на очакванията на пазарите. Молбите за помощи при безработица в САЩ са паднали с 10 хил. до 204 хил. в седмицата до 11 януари. Икономистите, анкетирани от Ройтерс, очакваха 216 хил. молби.

Американските борсови индекси продължават силното си представяне след подписването на първата фаза от търговското споразумение между САЩ и Китай във Вашингтон в сряда.

В резултат на сделката износет на САЩ за Китай трябва да се повиши до 263 млрд. долара през 2020 г. и до 309 млрд. долара през 2021 г.

„Първата фаза вече е зад гърба ни. Тя отговори на пазарните очаквания“, коментира Том Есай, основател на Sevens Report Research.

„Сега въпросът е дали подписването на първата фаза ще доведе до повишение на икономическия растеж, като отговор за момента е неясен. В споразумението няма нищо конкретно, което да допринесе значително за световния растеж.“, добавя той.

Ръст в Азия

Водещите индекси на фондовите пазари в Азиатско-тихоокеанския завършиха последната сесия за седмицата в зелената зона, следвайки повишенията на Уолстрийт.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite се повиши с 1,41 пункта, или 0,05%, до 3 075,50 пункта, докато по-малкият Shenzhen Composite изтри 5,29 пункта от стойността си, или 0,29%, достигайки до ниво от 1 806,28 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng отчете ръст от 173,38 пункта, или 0,6%, до 29 056,42 пункта. На пазарите повлия новината, че китайската икономика е нараснала с 6,1% през 2019 г., което е най-бавният темп на растеж от близо 30 г. Въпреки това резултатът бе в рамките на очакваното.

Водещият индекс на токийската фондова борса Nikkei 225 завърши сесията с ръст от 108,13 пункта, или 0,45%, до 24 041,26 пункта, след като по-рано достигна 15-месечен връх. За силното представяне допринесе автомобилният сектор, като книгата на Mazda, Suzuki Motor, Subaru и Mitsubishi Motor поскъпнаха съответно с 5,79%, 4,04%, 4,27% и 2,47%.

Южнокорейският измерител Kospi се повиши с 2,52 пункта, или 0,11%, до 2 250,57 пункта, след като корейската централна банка остави основния си лихвен процент без промяна при ниво от 1,25%.

В Австралаия индексът ASX 200 добави 22,3 пункта към стойността си, или 0,32%, достигайки ниво от 7 064,10 пункта, след като книгата на Rio Tinto и BHP поскъпнаха с 1,78% и 1,17%.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха понижения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете спад от 0,49 пункта, или 0,08%, до 581,32 пункта. VGBX40 се понижи с 0,13 пункта, или 0,11%, до 114,03 пункта. BGTR30 изтри 1,17 пункта от стойността си, или 0,22%, достигайки ниво от 524,13 пункта. BGREIT регистрира спад от 0,14 пункта, или 0,10%, до 133,64 пункта.

✓ Топ 20 страни с най-голям държавен резерв от 1960 до 2018 година

Китай е страната с най-голям държавен резерв от 2006 година насам. В своя интерактивна видео класация, Wawamustats показват развитието на държавните резерви на 20-те държави с най-големи запаси от 1960 година насам.

Азиатският гигант държат първата позиция вече повече 14 години като към 2018 година държавният им резерв е \$3 173 000 000 000 (3,17 трилиона долара). В тези сметки е включено и златото като част от резерва на всяка държава.

През 1960 година ситуацията е много по-различна. САЩ са на първо място, далеч пред втория - Германия с резерв от 19 млрд. долара държавен резерв. Германия тогава имат малко над 7 милиарда. Трети са Великобритания с 3,8 милиарда долара, а четвърти Италия с 3,2 млрд.

11 години по-късно - през 1971 година начело застава Германия с държавен резерв от 17 млрд. долара. Трети в класацията вече са Япония с резерв от над 11 млрд. долара, а четвърти са Израел.

През 1974 година класацията отново е водена от САЩ, но за едва 2 години, когато отново е изпреварена от Германия. През 1976 година третата държава с най-много резервни активи е Саудитска Арабия.

През 1979 година САЩ отново взимат превес като водят класацията до 1995 година, когато са изпреварени от Япония. Тогава резервите на азиатската страна са 173 млрд. долара. През 1997 година САЩ е изпреварен и от Китай.

През 2004 година САЩ е изпреварен и от Южна Корея, а през 2006 и от Русия. Тогава и Китай стават първи в класацията с държавни резерви от 887 млрд. долара. Втори са Япония с 857 млрд. долара, докато третите - Южна Корея имат едва 217 млрд. - 4 пъти по-малко.

От тогава не е спирал възходът на Китай по отношение на държавният резерв, който в момента надхвърля 3 трилиона долара.

✓ ЕС намалява със 75% предприєдинителната помощ за Турция

ЕС намалява значително предприєдинителната помощ за Турция през тази година заради газовия спор в Средиземноморието и военната офанзива на Анкара в Сирия, предаде ДПА.

Съкращенията не засягат плащанията, които Европейският съюз извършва към Турция по силата на споразумението за бежанците, съобщи днес вестници, които са част от германската медийна група „Функе“, позовавайки се на писмо до Европейския парламент от върховния представител по въпросите на външната политика и сигурността Жозеп Борел.

Европейският съюз е решил да намали първоначално планираната сума за 2020 г. със 75 на сто, пише в писмото на Борел. Той оправдава съкращенията, посочвайки нерегламентираните сондажи на газ от Турция край бреговете на Кипър и военната операция на Турция в Североизточна Сирия, която започна през октомври, информира БТА.

Според Европейската комисия Турция ще получи само 168 милиона евро /186 милиона долара/ финансиране по Инструмента за предприєдинителна помощ. От тази сума 150 милиона евро са предназначени за укрепване на демокрацията и върховенството на закона, а останалите 18 милиона евро - за развитие на селските райони.

Предприєдинителната помощ на ЕС има за цел да подпомогне страните кандидатки в процеса на реформи и да подобри тяхната конкурентоспособност. Преговорите за присъединяване на Турция към ЕС обаче са преустановени от години.

✓ "Новият световен безпорядък": Световните лидери се отправят към Давос в търсене на стабилност

Световният елит се насочва към Швейцария за годишната среща на политическите лидери и водещите бизнесмени, представителите на научните среди и гражданското общество в курорта Давос, информира Евронюз.

Тази година Световният икономически форум ще се проведе за юбилейния 50-и път, а въпросът, на който хилядите политици и бизнесмени ще търсят отговор от 21 до 24 януари, е "Накъде сме се запътили?".

Събитието се провежда през период на силни трусове в търговията, пренасочване на външната политика и "извънредно климатично положение", пише Си Ен Би Си.

Има "нов световен безпорядък", на който трябва да се търси решение, заяви бившият премиер на Финландия Александер Стуб.

"Ще следя внимателно геополитиката в Давос", допълва той.

Световният икономически форум е неправителствена организация, в която влизат близо 1000 от най-големите световни компании.

Инициативата е основана през 1971 г. от германския икономист Клаус Шваб като начин европейският бизнес да постигне по-добро корпоративно управление. По-късно форумът се разширява и прераства в платформа за диалог, приема сегашното си име през 1987 година, а през 2015 г. е признат за международна институция, припомня Евронюз.

Традиционно участниците обсъждат икономически въпроси, но през последните три десетилетия се отделя внимание и на по-широки глобални проблеми.

Основната тема за тазгодишното издание е устойчивото развитие, информира БТА.

Ще се обсъждат и действия в отговор на климатичните промени и начини да се защити биоразнообразието, освобождаването от дългосрочните дългове, избягването на "технологична война", осигуряването на необходимите умения за един милиард души през идното десетилетие, както и подход за уреждане на конфликтите в световните "горещи точки".

От историческа гледна точка форумът е платформа за международни срещи и преговори. През 1988 г. например Гърция и Турция подписват декларация, с която предотвратяват война помежду си.

За критиците обаче Давос е образец за елитарно събитие, чиято цел е даде възможност на бизнес лидерите да установят контакти.

✓ Путин не иска неограничен президентски мандат

Владимир Путин заяви, че не желае властта да се държи неограничено от лидера на страната, както е било при системата от времето на Съветския съюз, предаде БТА. Руският президент каза това на среща с ветерани от Втората световна война в Санкт Петербург, броени дни след като обяви конституционни промени, които могат да му помогнат да остане на власт след края на президентския му мандат през 2024 година.

На предложението, направено от ветеран на днешната среща, мандатът на руския президент да е неограничен, Путин отговори, че "би било много обезпокоително да се върнем към ситуацията от средата на 80-те години, когато държавните лидери един след друг оставаха на власт до края на живота си".

Путин стана президент за първи път през 2000 година, а през 2008 г. стана премиер, след като заради конституционните разпоредби нямаше право да се кандидатира за трети мандат. Дмитрий Медведев, който зае президентския пост след него, бе оценяван като далеч по-слаба фигура. След връщането на Путин в Кремъл Медведев стана премиер. По-рано тази седмица правителството му подаде оставка, след като Путин очерта предложенията си за конституционна реформа. Премиерският пост бе поет от ръководителя на данъчната служба Михаил Мишустин.